

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

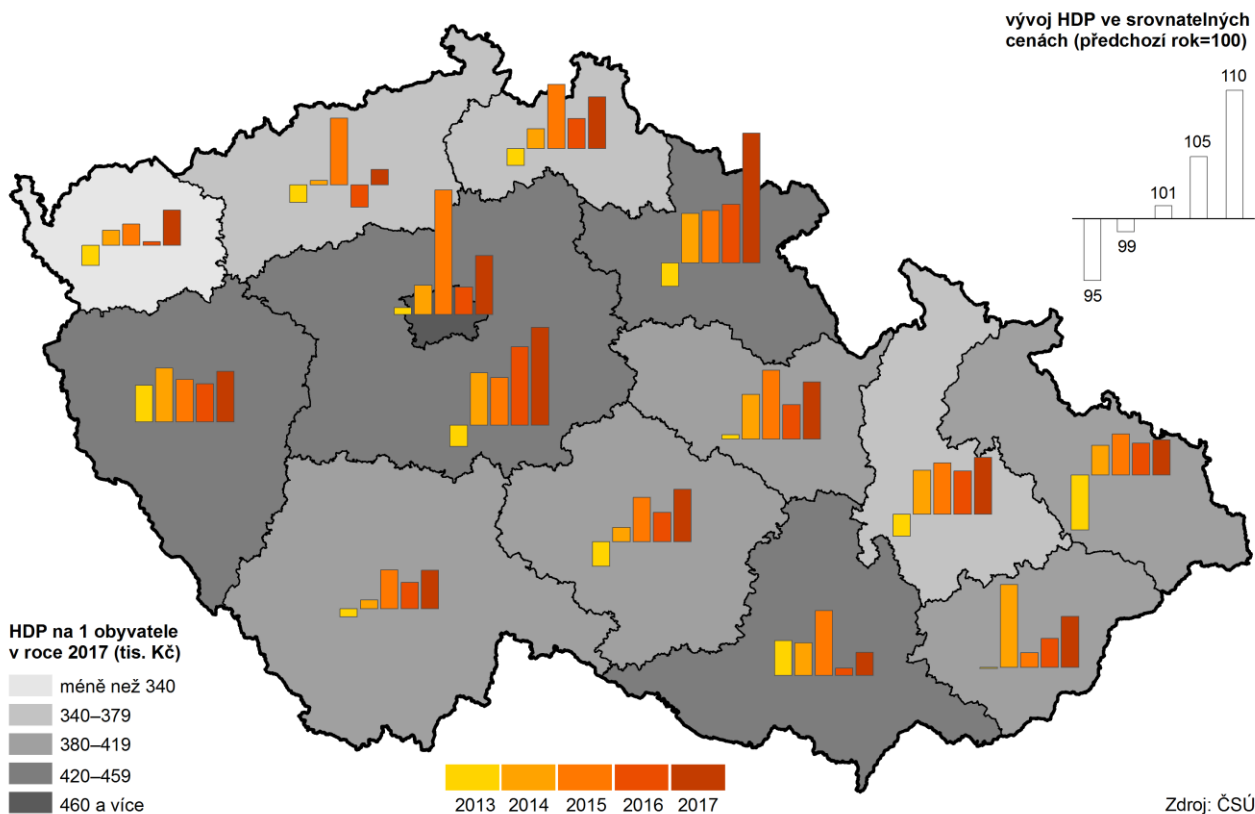
Regionální hrubý domácí produkt byl šestý nejvyšší mezi kraji

Hrubý domácí produkt (dále jen HDP) je základním makroekonomickým ukazatelem, který vyjadřuje hodnotu vytvořenou v národním hospodářství (regionu) za rok. Je významným ukazatelem ekonomické úrovně daného území. V roce 2017 dosáhl HDP v Plzeňském kraji 255,2 mld. Kč, tj. 5,1 % vytvořeného HDP v ČR. Podíl regionálního HDP na republikovém se dlouhodobě pohybuje kolem 5 %. V mezikrajském srovnání představuje podíl regionálního HDP šestou nejvyšší hodnotu. Nejvyšší podíly dosáhly kraje Hl. město Praha (25,4 %), Středočeský (11,9 %) a Jihomoravský (10,5 %), naopak nejnižší Karlovarský kraj (1,9 %). HDP v běžných cenách se v Plzeňském kraji meziročně zvýšil o 4,7 %.

Regionální HDP na 1 obyvatele v PPS dosáhl 82,8 % průměru EU 28

V relativním ukazateli v **HDP na 1 obyvatele** byla hodnota 440,6 tis. Kč v roce 2017 nejvyšší od roku 1995. Meziroční nárůst činil 4,5 %. V tomto ukazateli dosáhl Plzeňský kraj 92,4 % průměru ČR a v mezikrajském srovnání se umístil na pátém nejvyšším místě. Postavení Hl. města Prahy je z pohledu hodnocení **HDP na obyvatele** zcela výjimečné, k průměru ČR v roce 2017 představuje 209,3 % a k průměru 28 zemí Evropské unie dosahuje 187,4 % (v PPS¹⁸). V roce 2017 dosáhl podíl HDP na jednoho obyvatele Plzeňského kraje k průměru EU 28 v PPS 82,8 % a meziročně vzrostl o 1,0 procentního bodu (dále jen p. b.). Oproti roku 2013 se zvýšil o 4,9 p. b.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2013 až 2017

¹⁸ Purchasing Power Standard - standard kupní síly

Produktivita práce
meziročně vzrostla o 4,6 %

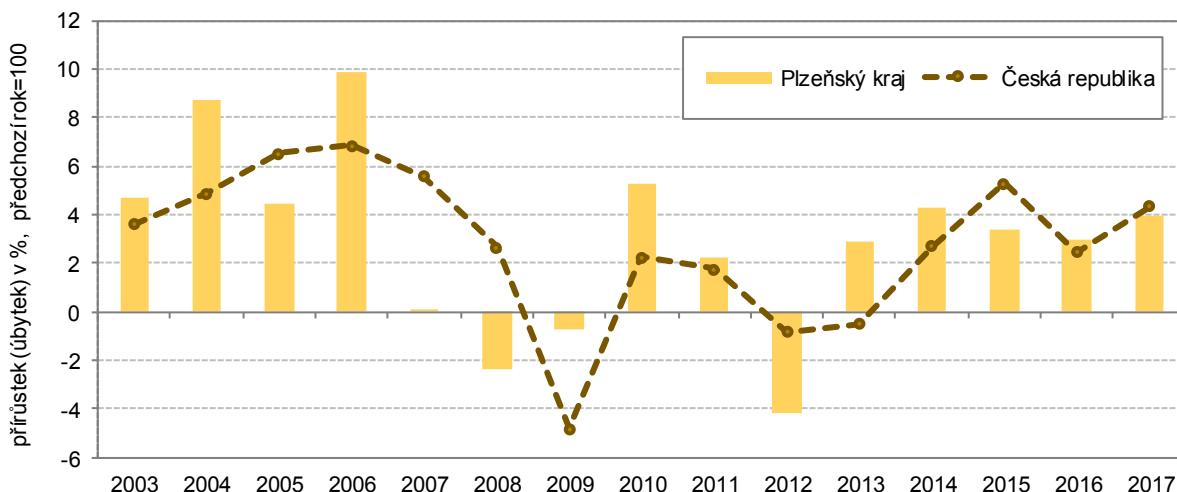
Významným indikátorem ekonomického rozvoje je **produktivita práce** měřená podílem HDP v běžných cenách na 1 zaměstnaného (podle místa pracoviště vč. sebezaměstnaných). Hodnota tohoto ukazatele v Plzeňském kraji v roce 2017 dosáhla 908,9 tis. Kč, meziročně vzrostla o 4,6 % a představovala 96,3 % průměru ČR a v mezikrajském srovnání se umístila na čtvrtém nejvyšším místě. V retrospektivním pohledu produktivita práce na 1 zaměstnaného v Plzeňském kraji dlouhodobě rostla, s výjimkami celosvětové hospodářské recese v roce 2008, kdy byl zaznamenán pokles tohoto ukazatele o 2,0 a v roce 2012 o 2,1 %.

Hodnota průměrného
tempa růstu HDP ve
srovnatelných cenách byla
v mezikrajském porovnání
šestá nejvyšší

V roce 2017 dosáhl **HDP ve srovnatelných cenách** (předchozí rok=100) v Plzeňském kraji 104,0 % a v porovnání s rokem 2016 se zvýšil o 1,0 p. b. Nejvyšší meziroční růst HDP ve srovnatelných cenách byl zaznamenán v krajích Královéhradeckém (o 5,6 p. b.), a Ústeckém (o 3,0 p. b.), naopak nejnižší v Moravskoslezském kraji, a to o 0,3 p. b. **Průměrné tempo růstu HDP ve srovnatelných cenách** (předchozí rok=100) v období 2003 až 2017 činilo v Plzeňském kraji 3,0 % (šestá nejvyšší mezikrajská hodnota). Ve stejném období bylo nejvyšší průměrné tempo růstu ve Středočeském kraji (3,9 %) a nejnižší v Karlovarském kraji, a to 0,3 %.

Graf 3.1 Vývoj HDP ve srovnatelných cenách v Plzeňském kraji a ČR (předchozí rok=100 %)

Zdroj: ČSÚ

Hrubá přidaná hodnota se
meziročně zvýšila

Hrubá přidaná hodnota (dále jen HPH) představuje saldo účtu produkce (tj. rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou na daném území). Od roku 1995 si zachovávala regionální HPH rostoucí trend až do roku 2008, kdy poprvé klesla proti předchozímu roku o 0,4 %. Od roku 2009 (s výjimkou roku 2012) pokračuje opět růst. V roce 2017 dosáhla hodnota HPH 229 mld. Kč, což představuje navýšení proti předcházejícímu roku o 4,6 %. Vzhledem k vyšší nově vytvořené hodnoty reprezentovanou ukazatelem HPH se řadí Plzeňský kraj v rámci mezikrajského porovnání na desáté místo v rámci ČR.

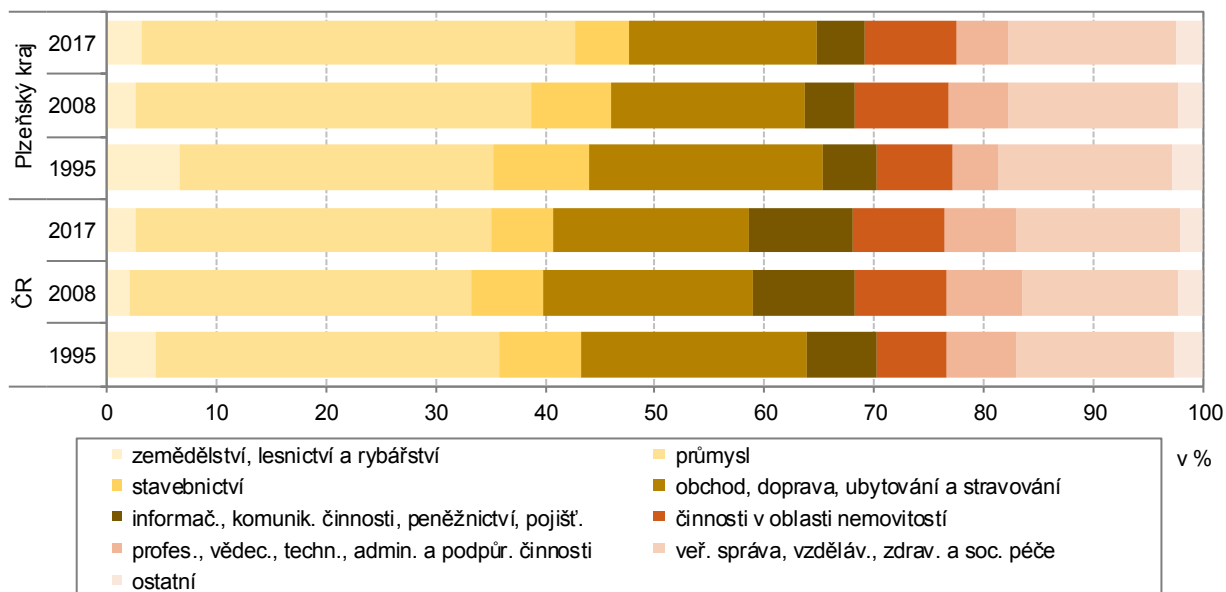
Podíl primárního sektoru na
HPH pomalu klesá

Od roku 2010 se podíl rozhodujících odvětví na vytvořené HPH zásadně neměnil (s výjimkou odvětví průmyslu celkem). Podíl **primárního sektoru**, do kterého náleží zemědělství, lesnictví a rybolov, v kraji pomalu klesá. V roce 2017 dosáhl výše 3,3 %. V mezikrajském srovnání jde o sedmý nejvyšší podíl.

Graf 3.2 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Podíl sekundárního sektoru na HPH klesá

Sekundární sektor zastoupený průmyslem a stavebnictvím se podílí na celkové HPH Plzeňského kraje 44,4 %. Meziročně se hodnota tohoto podílu na celkové HPH v kraji snížila o 0,8 p. b. Přestože dosažená hodnota tohoto podílu v Plzeňském kraji převyšovala republikový průměr o 7,4 p. b., i tak jde v mezikrajském srovnání až o osmé místo. Nejnižší, 15,1 % podíl na celorepublikovém HPH má Hl. město Praha. Na tvorbě HPH se v regionu nejvíce podílí zpracovatelský průmysl, který dosáhl 34,0 %, v meziročním porovnání však došlo k jeho poklesu o 0,9 p. b. Ke snížení podílu došlo i u odvětví stavebnictví, a to o 0,5 p. b. Podíl HPH na celkovém úhrnu ve stavebnictví byl v kraji o 0,3 p. b. nižší než v celé ČR. V roce 2017 dosáhl výše 5,1 %. V časové řadě od roku 1995 se jedná o nejnižší podíl, kterého stavebnictví na celkovém HPH Plzeňského kraje dosáhlo. Tento trend snižování podílu stavebnictví na celkovém HPH je shodný s celorepublikovým vývojem.

Podíl terciárního sektoru se od roku 2015 mírně zvyšuje

Podíl **terciárního sektoru**, který zahrnuje odvětví obchodu, dopravy, ubytování, podnikatelskou činnost, veřejnou správu, školství a zdravotnictví, se od roku 2015 mírně zvyšuje. Nejvyššího podílu terciárního sektoru v časové řadě bylo dosaženo v roce 2003, a to 56,1 %. V roce 2017 činil tento podíl 52,3 % a meziročně se nepatrně navýšil o 0,6 p. b. V rámci terciárního sektoru došlo v Plzeňském kraji k meziročnímu zvýšení podílu obchodu, dopravy, ubytovacích a pohostinských služeb o 0,5 p. b. Naopak odvětví peněžnictví vykázalo meziroční pokles o 0,3 p. b. Informační a komunikační činnosti zaznamenaly dlouhodobý pokles až do roku 2015, kdy jejich podíl činil 2,0 p. b., od tohoto roku došlo k mírnému meziročnímu navýšování, v roce 2017 dosáhl výše 2,2 %. Z hlediska mezikrajského srovnání vykazují kraje Hl. město Praha, Karlovarský a Jihomoravský nadprůměrný podíl služeb na celkovém HPH. Podíl terciárního sektoru v Plzeňském kraji v roce 2017 leží hluboko pod celorepublikovým průměrem o 8,4 p. b. Nejvyššího podílu terciárního sektoru na celkové HPH dosahuje Hl. město Praha (84,6 %). V rámci mezikrajského porovnání dosáhl Karlovarský kraj prvenství u odvětví činnosti v oblasti nemovitostí (10,4 %), v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví zase vykazuje nejvyšší podíl 10,5 % Hl. město Praha. V peněžnictví a pojišťovnictví se s podílem 2,2 % na svém celkovém HPH umístil Plzeňský kraj na čtvrté příčce. Profesní,

vědecké, technické a administrativní činnosti tvoří v Plzeňském kraji 4,8 % podíl, který je třetí nejvyšší v republice.

Tvorba hrubého fixního kapitálu má klesající tendenci

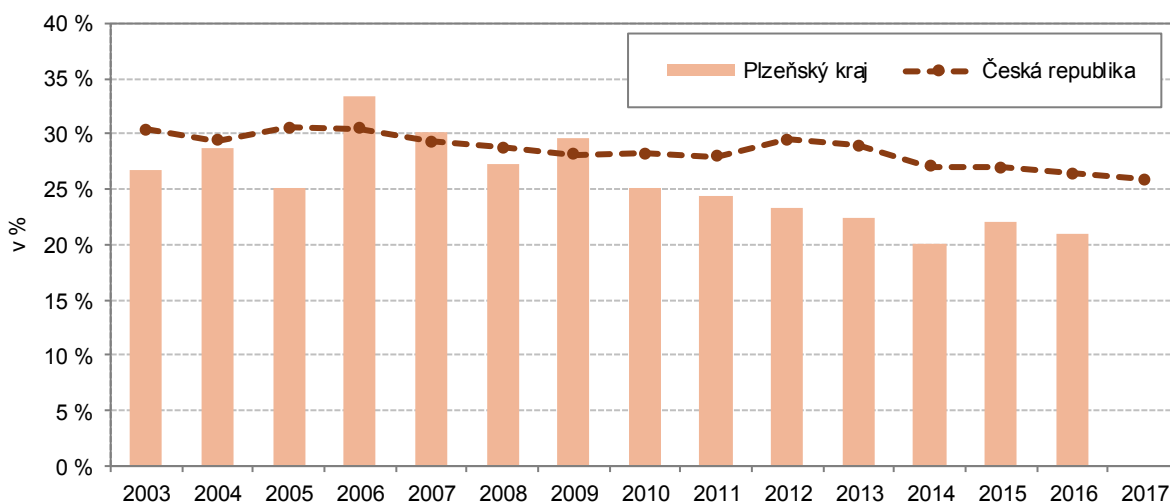
Investice vyjádřené **tvorbou hrubého fixního kapitálu**¹⁹ (dále jen THFK) dosáhly v roce 2017²⁰ na území Plzeňského kraje hodnoty 51 mld. Kč (v běžných cenách), což v mezikrajském srovnání řadí náš kraj na 9. místo. Od roku 2010 má výše THFK v PK klesající tendenci s mírným nárůstem v roce 2013 (meziročně o 1,6 %). V roce 2016 meziroční pokles činil 0,6 %. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu o 9,6 % došlo ve Středočeském kraji, naopak největší pokles 7,6 % byl v Moravskoslezském kraji. V průměru došlo na úrovni ČR k meziročnímu poklesu investic o 2,3 %. Pro rok 2017 jsou však hodnoty investic na úrovni ČR optimističtější, neboť oproti roku 2016 došlo k jejich navýšení o 5,2 %.

Plzeňský kraj měl míru investic pod republikovým průměrem

Míru investic vyjádřená podílem THFK k HDP (oba indikátory v běžných cenách) dosáhla na národní úrovni výše 24,9 % za rok 2016 a 24,8 % za rok 2017. Míra investic v Plzeňském kraji činila 20,9 % za rok 2016, trvale se pohybuje pod republikovým průměrem.

Graf 3.3 Míra investic

Zdroj: ČSÚ

THFK na 1 obyvatele se meziročně snížila

Z hlediska relativního ukazatele **THFK na 1 obyvatele** dosáhl Plzeňský kraj v roce 2016 hodnoty 88,2 tis. Kč. Tato hodnota meziročně poklesla o 0,9 %, i tak je šestá nejvyšší v mezikrajském srovnání, ale o více než pětinu (21,6 %) nižší než průměr na národní úrovni, tzn., že THFK na 1 obyvatele v Plzeňském kraji činila 78,4 % republikového průměru.

Čistý disponibilní důchod domácností trvale roste

Čistý disponibilní důchod domácností (dále jen ČDDD) je výsledkem tvorby a rozdělování důchodů v peněžní formě a je určen na konečnou spotřebu. Tento ukazatel se používá jako míra, která zachycuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v daném regionu. ČDDD v Plzeňském kraji trvale roste. V roce 2017 dosáhl hodnoty 231,2 mld. Kč a meziročně vzrostl o 5,8 %, což byl

¹⁹ THFK představuje přírůstky/úbytky hmotných a nehmotných aktiv

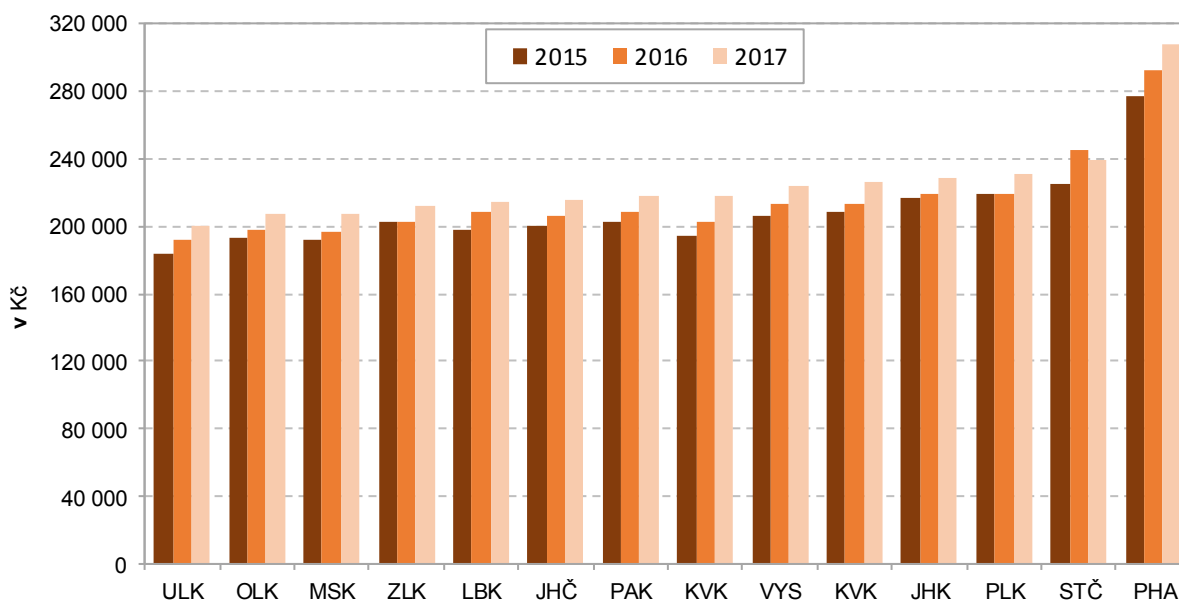
²⁰ Údaje roku 2018 nejsou zatím k dispozici

čtvrtý nejvyšší nárůst v rámci mezikrajského porovnání v ČR. Na republikovém ČDDD se kraj podílel 5,5 %, což mu zajišťuje v mezikrajském srovnání sedmé nejvyšší místo.

Graf 3.4 Mezikrajské srovnání ČDDD na 1 obyvatele

Zdroj: ČSÚ

ČDDD na 1 obyvatele má rostoucí trend

Hodnoty relativního ukazatele **ČDDD na 1 obyvatele** zaznamenaly v posledních letech rostoucí tendence. Plzeňský kraj v roce 2017 zaujímal hodnotou 231 227 Kč mezi kraji v ČDDD na 1 obyvatele třetí místo za Hl. městem Prahou a Středočeským krajem. Hodnota relativního ukazatele ČDDD na 1 obyvatele zaznamenala v Plzeňském kraji meziročně nárůst o 5,5 %. V roce 2017 patřil Plzeňský kraj mezi tři regiony, jejichž hodnota ČDDD na 1 obyvatele přesáhla průměr ČR. Rozdíl mezi Hl. městem Prahou a ostatními regiony byl i v roce 2017 markantní. V roce 2017 byl rozdíl mezi „nejbohatším“ regionem Hl. městem Prahou a „nejchudším“ regionem, Ústeckým krajem u průměrného čistého disponibilního důchodu domácností na obyvatele 107 576 Kč. Tento rozdíl je každým rokem větší a nůžky mezi Prahou a ostatními regiony se zvětšují. Zatímco v roce 2015 činil rozdíl v ČDDD na obyvatele mezi Plzeňským krajem a Prahou 57 911 Kč, v roce 2017 to již bylo 76 107 Kč, tedy více než 31 %.

Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů meziročně stouply o 10,5 %, což znamená nejvyšší nárůst za posledních 10 let

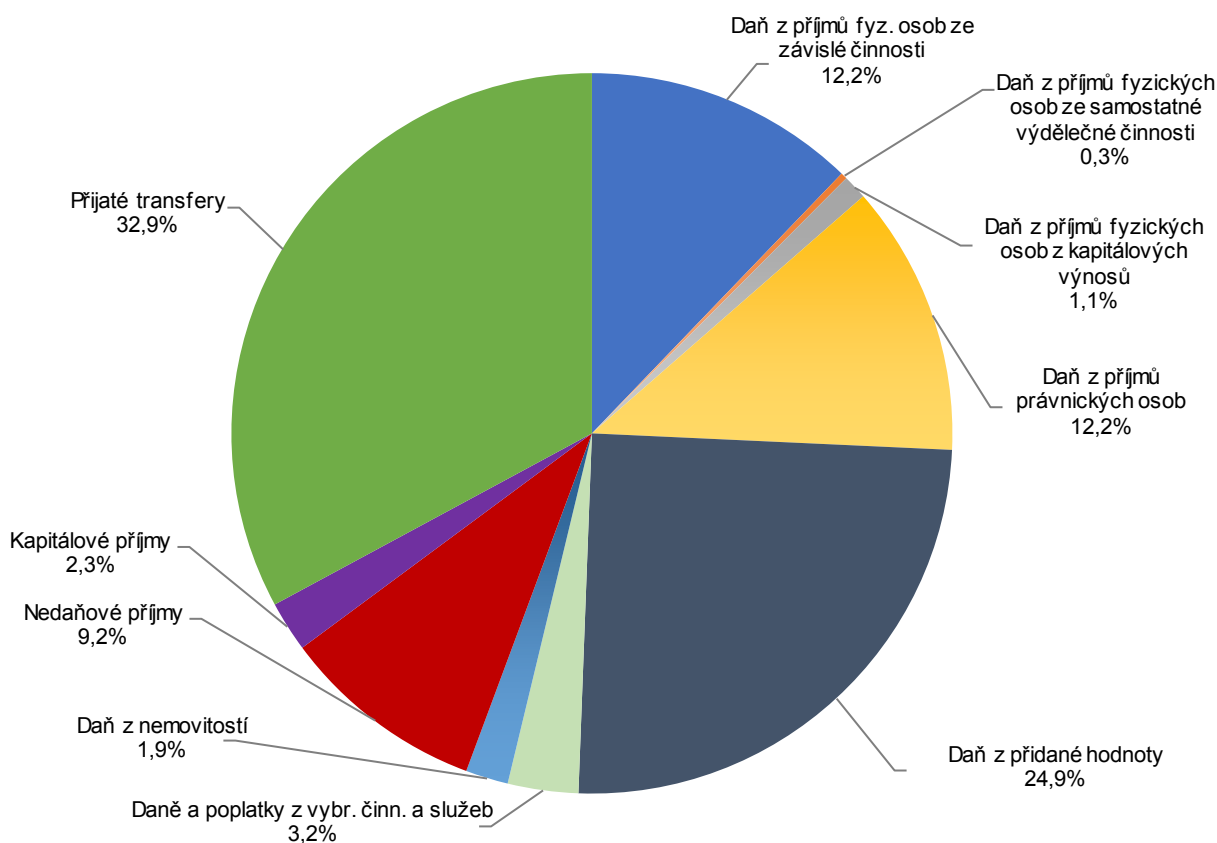
Údaje o příjmech a výdajích krajů, obcí a dobrovolných svazků obcí jsou přebírány z Ministerstva financí, které potřebná data zpracovává z účetních a finančních výkazů za jednotlivé územní celky. Příjmy a výdaje jsou uváděny po konsolidaci, to je po úpravě odstraňující duplicitní položky a položky, které nejsou přímou součástí hospodaření. Souhrnně za Plzeňský kraj, obce a dobrovolné svazky obcí činily po konsolidaci **příjmy do místních rozpočtů** 31,05 mld. Kč. Od roku 2012 docházelo převážně k jejich růstu a hodnota příjmů se za toto období celkem zvýšila o 7,34 mld. Kč (tj. o 31,0 %). Meziročně se příjmy navýšily o více než 2,96 mld. Kč, což představuje nárůst o 10,5 %, tedy největší meziroční nárůst za uplynulých 10 let.

Významný podíl příjmů územních rozpočtů ve výši 32,9 % tvoří přijaté transfery

Nejvyšší příjmy do územních rozpočtů Plzeňského kraje plynuly ve formě podílu na daňových příjmech, kdy takto přiteklo do územních rozpočtů 17,29 mld. Kč. Nejvyšší podíl na daňových příjmech územních rozpočtů představovala **daň z přidané hodnoty**, ze které činily příjmy 7,72 mld. Kč. Druhým největším daňovým přispěvatelem do územních rozpočtů jsou fyzické osoby, kdy podíl na dani z příjmů fyzických osob v daňových příjmech rozpočtů činil 4,21 mld. Kč. Z této sumy pak přes 89,8 % tvoří příjmy z daně příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků. Daň z příjmů právnických osob se pak podílí na příjmech územních rozpočtů částkou 3,78 mld. Kč. Dalšími významnými příjmy územních rozpočtů jsou nedaňové příjmy (z pronájmu majetku, z vlastní činnosti, odvody do vlastních organizací) a transfery ze státního rozpočtu, mimorozpočtových fondů nebo vyšších stupňů samospráv, které tvoří 32,9 % z celkových příjmů.

Graf 3.5 Struktura příjmů územních rozpočtů

Pramen: MF

Meziročně došlo k výraznému navýšení kapitálových výdajů o 38,2 %

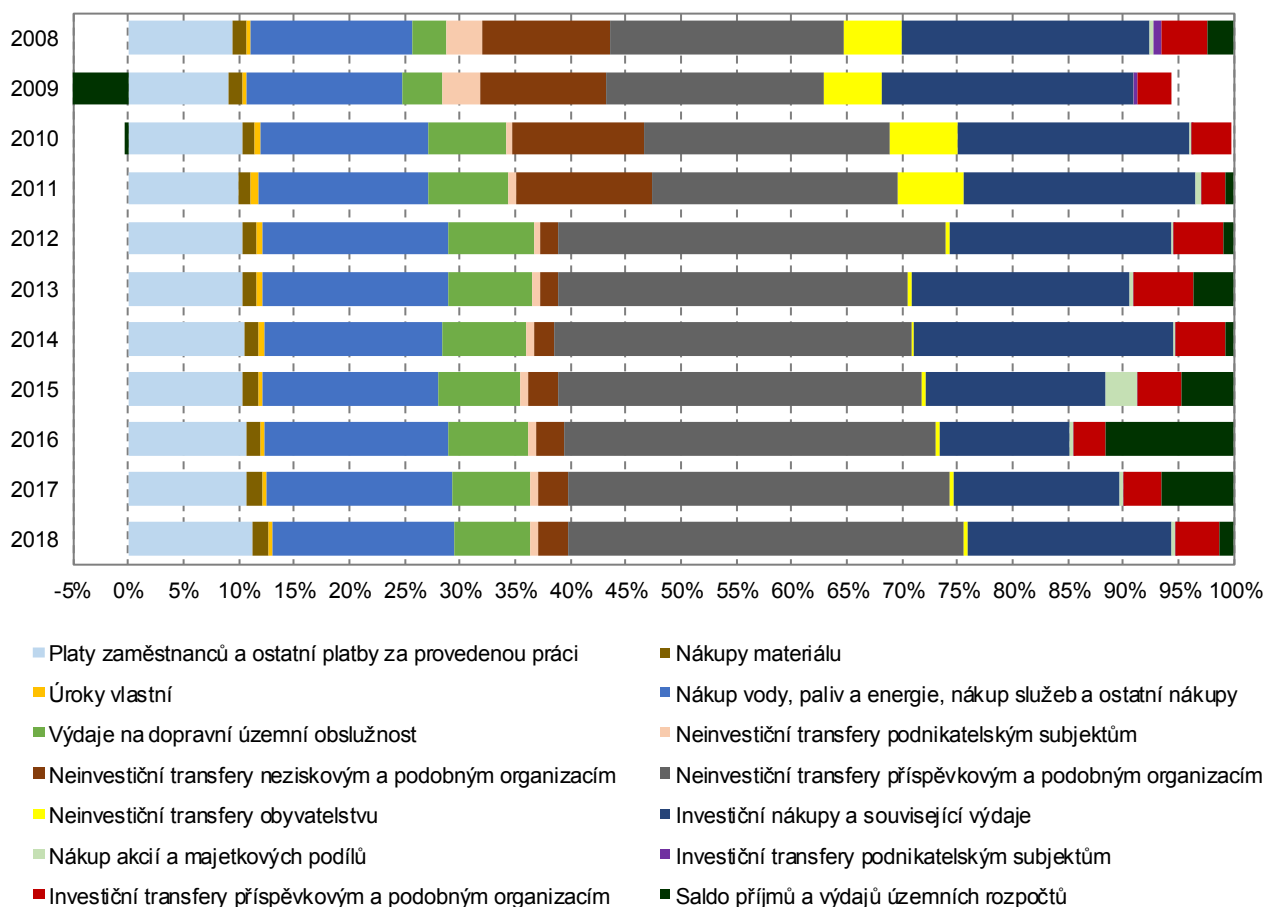
Současně však také narostly **výdaje**, které se za období od roku 2012 zvýšily o 7,20 mld. Kč (o 30,7 %) na současnou sumu 30,68 mld. Kč. Jejich vývoj v tomto období však byl výrazněji kolísavý. Po meziročním poklesu v roce 2016 o 4,3 % došlo v následujícím roce 2017 meziročně k nárůstu celkových výdajů o 11,6 %. V roce 2018 došlo k rekordnímu meziročnímu nárůstu výdajů o 16,3 %. Rostly jak kapitálové tak i běžné výdaje, v prvním případě rostly o 38,2 % a ve druhém o 10,6 %. V roce 2018 dosáhly **kapitálové výdaje**, které jsou klíčové pro rozvoj infrastruktury, výše 7,53 mld. Kč. Jedná se o nejvyšší absolutní výdaje za sledované období od roku 2007 a nejvyšší meziroční navýšení. Z hlediska využití zdrojů je

významným indikátorem podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích, který v roce 2018 činil 24,5 %, což bylo nejvíce od roku 2015. Nejvyšších podílů kapitálových výdajů na celkových výdajích ve výši kolem 28 % za sledované období od roku 2007 bylo dosaženo v letech 2007–2009. V rámci celého sledovaného období od roku 2012 převažovaly v Plzeňském kraji příjmy nad výdaji, tj. veškeré dispoziční zdroje nebyly využity k vynaložení výdajů. V letech 2015–2017 se tato převaha ještě zásadněji prohloubila a již v roce 2015 příjmy převýšily výdaje o 1,17 mld. Kč, o rok později dokonce téměř o 3 mld. Kč a v roce 2017 činil rozdíl příjmů a výdajů místních rozpočtů v kraji 1,72 mld. Kč. V roce 2018 došlo v tomto směru ke zlomu a kladné saldo rozpočtů se snížilo na celkových 371,2 mil. Kč.

Graf 3.6 Struktura příjmů územních rozpočtů

Pramen: MF

Věda, IT

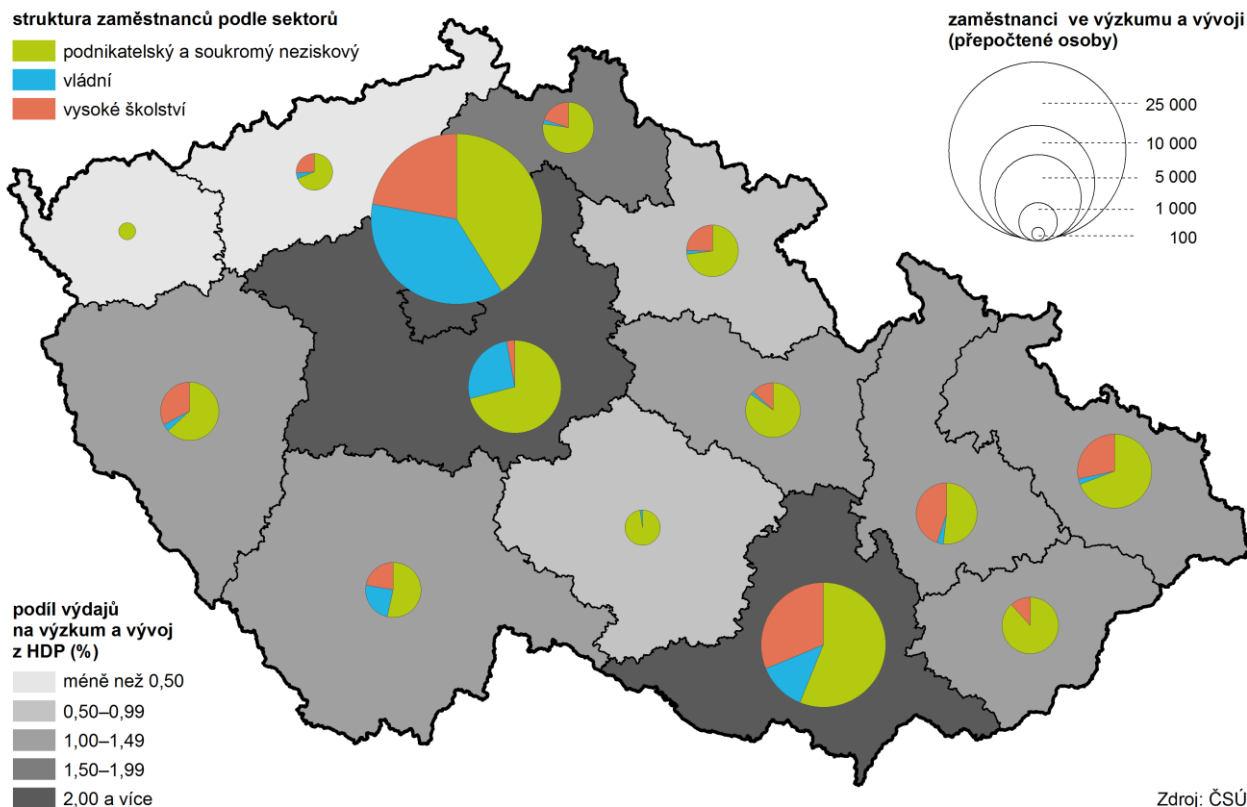
Ženy tvořily více než jednu pětinu z celkového počtu pracovníků ve vědě a výzkumu

V roce 2017²¹ oproti roku 2016 přibýlo v Plzeňském kraji 10 pracovišť **výzkumu a vývoje**. Z celkového počtu 135 výzkumných pracovišť připadlo na podnikatelský sektor 81,5 % a na vysokoškolský sektor 12,6 %. Ve vědě a výzkumu pracovalo v Plzeňském kraji 2 850 zaměstnanců (přepočtené osoby na plně zaměstnané),

²¹ Údaje roku 2018 nejsou zatím k dispozici

z toho 1 685 výzkumných pracovníků (tj. 59,1 %) a 877 techniků (tj. 30,8 %). Z celkového počtu pracovníků ve vědě a výzkumu tvořily více než jednu pětinu ženy, mezi výzkumníky bylo zaměstnáno 15,8 % žen.

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2017

Výdaje na vědu a výzkum v kraji představovaly 4,0 % celkových výdajů ČR

Celkové **výdaje na vědu a výzkum** dosáhly v roce 2017 v regionu částky 3 614,4 mil. Kč, což činilo 4,0 % výdajů ČR. Celkové výdaje na vědu a výzkum vzrostly meziročně o 4,9 %. Oproti roku 2014 byly tyto výdaje nižší o 23,7 %.

Neinvestiční výdaje tvořily 93,2 % z celkových výdajů na výzkum a vědu v kraji

Neinvestiční výdaje činily 3 368,0 mil. Kč, tj. 93,2 % z celkového objemu na vědu a výzkum. Podíl neinvestičních výdajů v Plzeňském regionu tvořil 4,1 % z celkových neinvestičních výdajů na výzkum a vývoj v ČR.

Investiční výdaje činily jen 6,8 % z celkových výdajů na výzkum a vývoj v kraji

Investiční výdaje na vědu, výzkum dosahovaly 6,8 % z celkových investic na vědu a výzkum. Z úhrnu ČR představoval podíl Plzeňského kraje na investičních výdajích jen 2,9 %.

Na financování celkových výdajů na vědu a výzkum se nejvíce podílely podnikatelské zdroje

Na financování celkových výdajů na výzkum a vědu se nejvíce podílely podnikatelské zdroje (70,1 %), druhý nejvyšší podíl představovaly veřejné zdroje ČR (28,7 %). Veřejné zahraniční investice (39,9 mil. Kč) tvořily jen 1,1 % z celkových výdajů na vědu a výzkum v Plzeňském kraji. Výše podílu financovaná z veřejných zahraničních zdrojů byla v Plzeňském kraji v porovnání s ostatními kraji nejnižší.

Významným centrem výzkumu a vývoje je krajské město Plzeň

Významným centrem výzkumu a vývoje je krajské město Plzeň. Západočeská univerzita zřídila v roce 2000 **Výzkumné centrum nových technologií**, které se orientuje na potřeby průmyslových podniků, a to nejen v Plzeňském regionu. Celkové **výdaje na vědu a výzkum** se podílely ze 49,5 % na aplikovaném výzkumu, 39,6 % na experimentálním výzkumu a jen z 10,9 % na základním výzkumu. V roce 2017 bylo přihlašovatelům z ČR v Plzeňském kraji přiděleno 21 patentů. Podíl přidělených patentů v rámci kraje činil 3,5 % ze všech přidělených patentů v ČR.

Využívání ICT zaznamenává v domácnostech rostoucí trend

V Plzeňském kraji využívalo v roce 2017²² osobní počítač (dále PC) 79,3 % domácností. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl tento podíl o 1,5 p. b. Podíl osob využívajících internet v domácnostech regionu činil 79,3 %, oproti roku 2016 se tento podíl zvýšil o 1,8 p. b. V mezikrajském porovnání dosáhl Plzeňský kraj čtvrtého nejvyššího podílu domácností vybavených internetem. Porovnáme-li podíl domácností vybavených internetem v Plzeňském kraji s ČR, pak krajský podíl byl o 1,4 p. b. vyšší než v ČR. V průběhu tří let se výrazně zvýšil podíl domácností s vysokorychlostním internetem z 67,5 % v roce 2014 na 78,8 % v roce 2017. Nákupy přes internet realizovalo v kraji 49,9 % osob ve věku 16 let a více. V porovnání s ČR byl tento podíl vyšší o 0,3 p. b.

Organizační struktura

Počet registrovaných ekonomických subjektů mírně meziročně vzrostl

V registru ekonomických subjektů Plzeňského kraje bylo k 31. 12. 2018 zaznamenáno 147 014 ekonomických subjektů, což představovalo 5,1 % všech evidovaných subjektů v ČR. Z meziročního srovnání vyplývá, že od konce roku došlo k mírnému navýšení počtu těchto subjektů v kraji o 1 251, tj. o 0,9 %.

Ekonomickou aktivitu vykazovalo 48,8 % subjektů

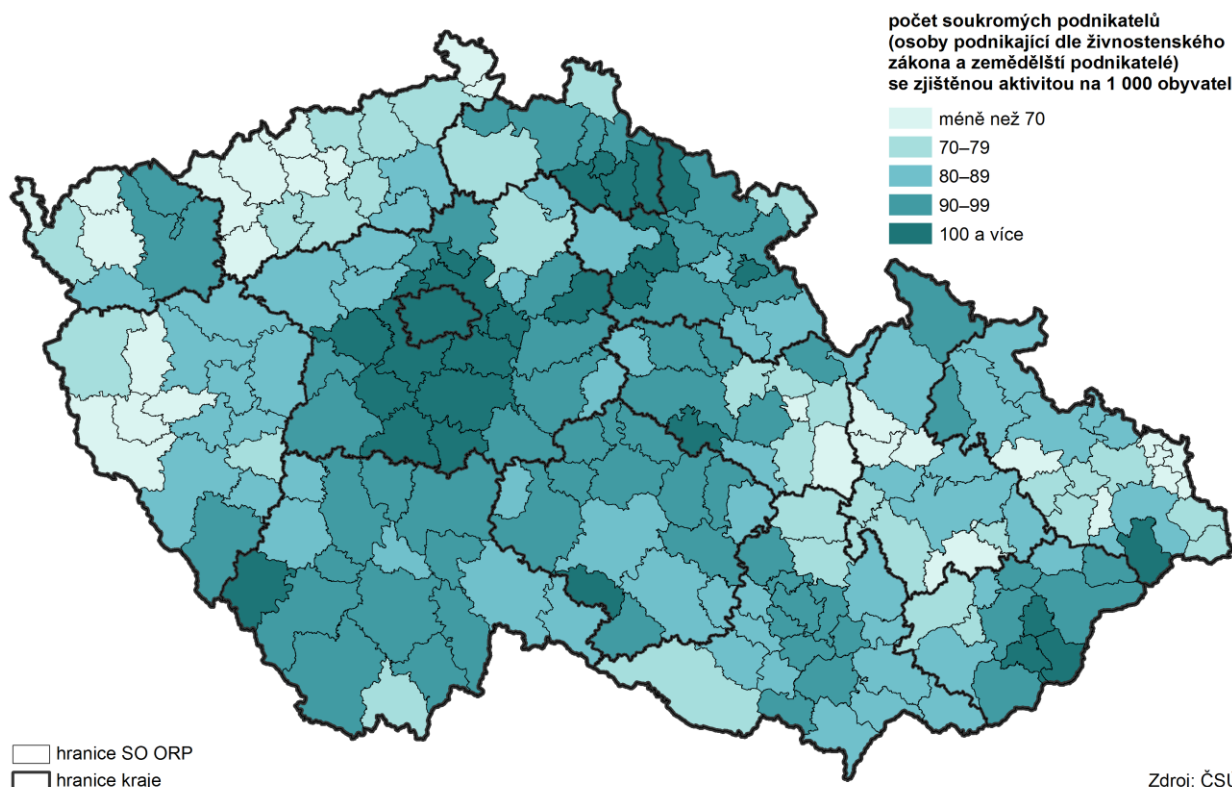
Z celkového počtu ekonomických subjektů vykazovalo aktivitu jen 71 676 subjektů, tj. 48,8 %. Podle **zjištěné ekonomické aktivity** v rámci subjektů zapsaných v registru se Plzeňský kraj v porovnání s ostatními kraji umístil na čtvrtém nejnižším místě. Nižší ekonomickou aktivitu oproti Plzeňskému kraji vykazovaly kraje Liberecký (47,0 %), Ústecký (46,1 %) a Karlovarský (44,2 %). Nejvyšší podíl ekonomicky aktivních subjektů byl zaznamenán v krajích Hl. město Praha (55,5 %) a Vysočina (55,0 %). V ČR bylo z celkového počtu 2 889 422 ekonomických subjektů 52,0 % ekonomicky aktivních.

Nejvíce subjektů působilo v oblasti Velkoobchodu, maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel

Z hlediska **struktury podle CZ-NACE** působilo ve všech krajích nejvíce subjektů v oblasti Velkoobchodu a maloobchodu včetně oprav a údržby motorových vozidel. V Plzeňském kraji činilo toto odvětví 22,6 % z celkového počtu ekonomických subjektů. K dalším čteněji zastoupeným odvětvím patřil v Plzeňském kraji Průmysl (12,9 %) a Stavebnictví (11,3 %). Nejnižší podíl z celkového počtu ekonomických subjektů (0,9 %) tvořilo odvětví Veřejná správa a obrana včetně povinného sociálního zabezpečení.

²² Údaje jsou publikovány jako tříleté klouzavé průměry

Soukromí podnikatelé ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2018

Více jak tři čtvrtiny subjektů tvoří fyzické osoby

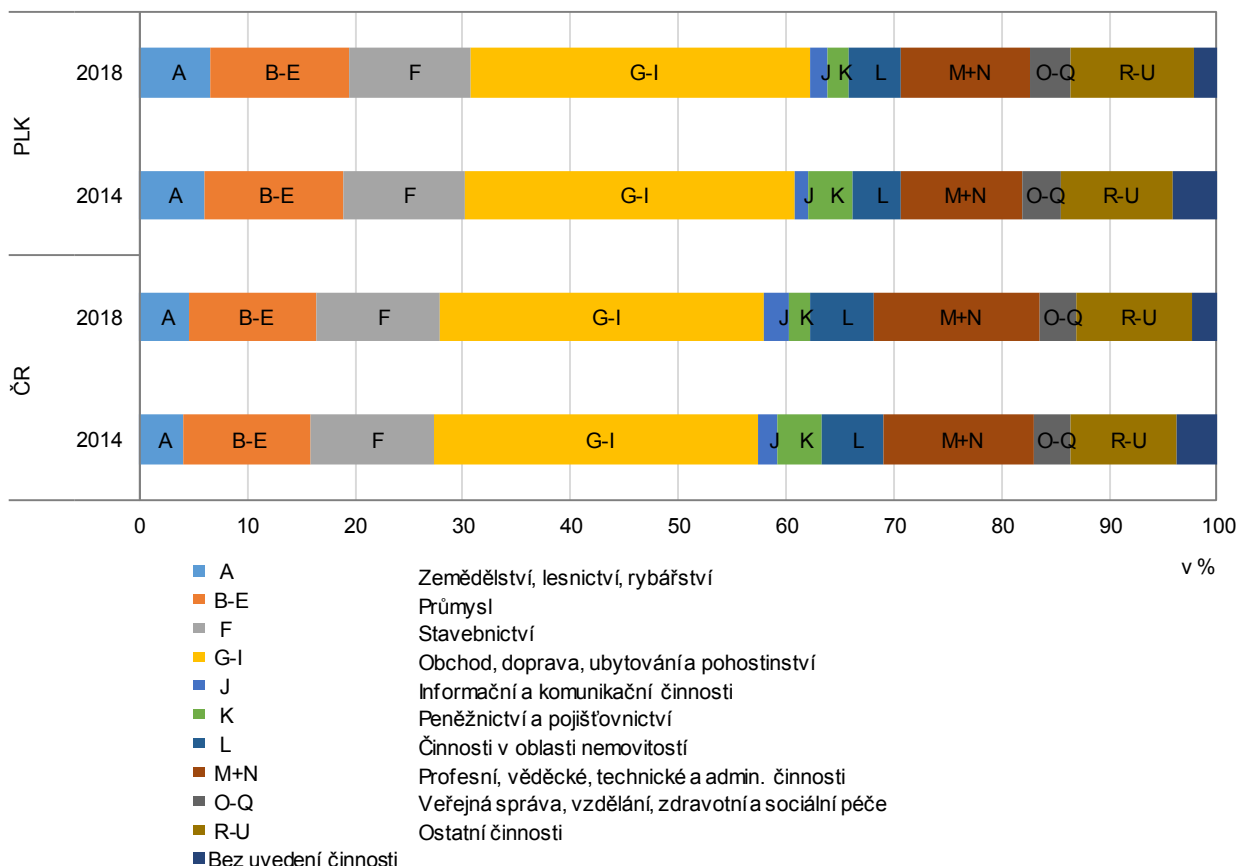
K 31. 12. 2018 bylo v Plzeňském kraji zapsáno v registru ekonomických subjektů 115 348 **fyzických osob** a 31 666 **právnických osob**, z celkového počtu ekonomických subjektů v registru tvořily fyzické osoby 78,5 % a právnické osoby 21,5 %. Podíl fyzických osob činil 5,4 % z celkového počtu fyzických osob ČR. Právnické osoby se na celkovém počtu právnických osob ČR podílely 4,2 %. Nejčetněji zastoupenou **právní formou** byli živnostníci (fyzické osoby podnikající podle živnostenského zákona). K 31. 12. 2018 bylo v registru ekonomických subjektů 101 512 živnostníků, tj. 69,0 % z celkového počtu ekonomických subjektů v kraji.

Nejvíce se snížil počet ekonomických subjektů v kategorii 1–5 zaměstnanců

Ekonomické subjekty, kde nebyla uvedena velikostní kategorie počtu zaměstnanců, činily 60,6 %. Ekonomické subjekty bez zaměstnanců tvořily 30,8 %. Malé podniky od 1 do 9 zaměstnanců představovaly 6,7 % z celkového počtu ekonomických subjektů. V rozmezí let 2014–2018 byl zaznamenán nejvyšší úbytek ekonomických subjektů (95) v kategorii 1–5 zaměstnanců, naopak nejvyšší růst (4 681) zaznamenaly ekonomické subjekty celkem v kategoriích bez uvedení počtu zaměstnanců a bez zaměstnanců.

Graf 3.7 Odvětvová struktura ekonomických subjektů v Plzeňském kraji a v ČR k 31. 12.
(subjekty se zjištěnou činností)

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

V roce 2017 došlo k meziročnímu snížení hrubé zemědělské produkce

Hrubá zemědělská produkce (dále jen HZP) vyjádřená v běžných cenách souhrnným zemědělským účtem dosáhla v roce 2017²³ hodnoty 10,6 mld. Kč, meziročně došlo ke zvýšení o 2,6 %. V porovnání s rokem 2008 došlo ke zvýšení o 23,3 %. Pro srovnání, na celorepublikové úrovni došlo ke zvýšení HZP pouze o 0,4 %. Jiný pohled, oproštěný od cenových vlivů, nabízí HZP vyjádřený ve stálých cenách. HZP v roce 2017 vyjádřená stálými cenami roku 2000 klesla oproti roku 2016 o 4,6 % a kopírovala tak celorepublikový trend, kdy na celorepublikové úrovni došlo k meziročnímu poklesu HZP o 5,8 %. V porovnání s rokem 2008 zůstala produkce na přibližně stejné úrovni (nárůst o 0,4 %).

Na celkové zemědělské produkci ČR se Plzeňský kraj podílel 7,9 %

Na celkové zemědělské produkci ČR (v běžných cenách) se Plzeňský kraj podílel 7,9 %, což představuje nepatrný meziroční nárůst o 0,1 p. b. Podíl **rostlinné produkce** na HZP v peněžním vyjádření v roce 2017 představoval 46,7 %, živočišné produkce 48,9 %. Významnými komoditami s největším podílem na rostlinné produkci byly obiloviny s 41,6 %, následované s 27,9 % píce a krmnými směsami. Technické plodiny, jako jsou řepka, slunečnice či sójové boby, se podílejí na rostlinné produkci 20,6 %. Zelenina (mimo brambor) a zahradnické produkty se na rostlinné produkci podílí pouze 4,4 %, ovoce pouze 0,6 % a brambory 2,8 %. Hlavním reprezentantem

²³ Údaje roku 2018 zatím nejsou k dispozici, data za rok 2017 jsou semidefinitivní

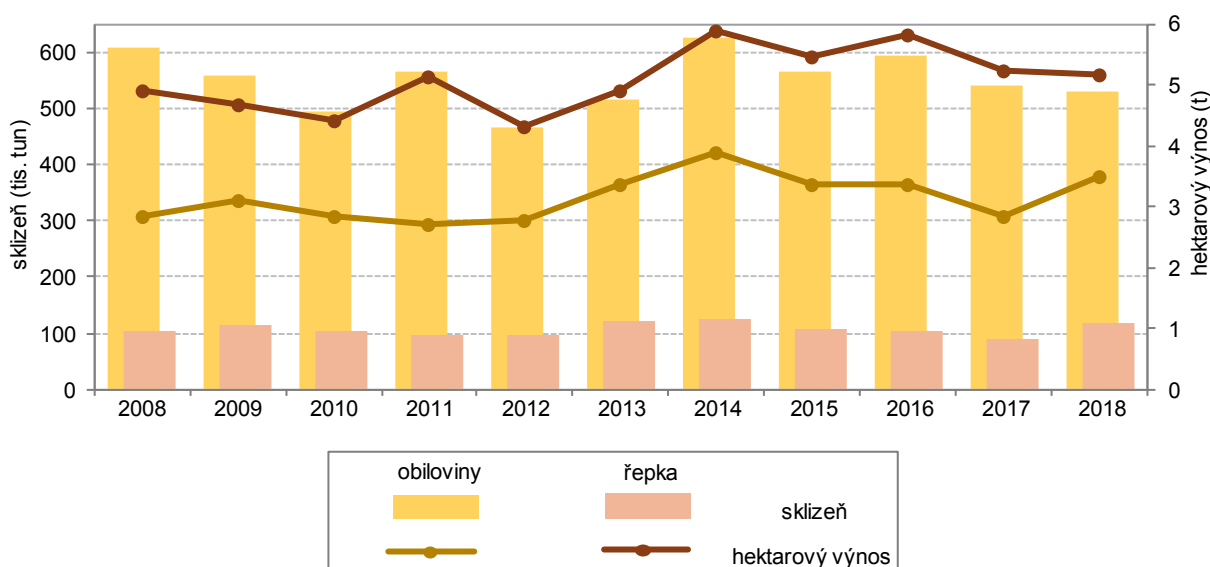
zastupujícím **živočišnou produkci** je mléko s podílem 53,4 %, následované chovem zvířat s podílem 38,6 %. Intenzita zemědělské produkce vyjádřená HZP/ha dosahuje v Plzeňském kraji hodnoty v běžných cenách 33 577 Kč a meziročně hodnota tohoto ukazatele stoupla o 1,7 %.

Výměra zemědělské půdy dlouhodobě klesá

K 31. 12. 2018 byla registrována výměra zemědělské půdy o rozloze 377 106 ha a zůstala na přibližně stejné úrovni jako v roce 2017. Podíl zemědělské půdy na celkové výměře půdy Plzeňského kraje činil 49,3 %. Z údajů meziročních změn za posledních deset let je patrný dlouhodobý mírný pokles výměry zemědělské půdy. V roce 2008 činil podíl zemědělské půdy na celkové výměře kraje 50,4 %. Z výměry zemědělské půdy připadlo na ornou půdu 66,9 %. Z dlouhodobého pohledu ve srovnání s rokem 2008 ubylo orné půdy o 3,6 %.

Graf 3.8 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

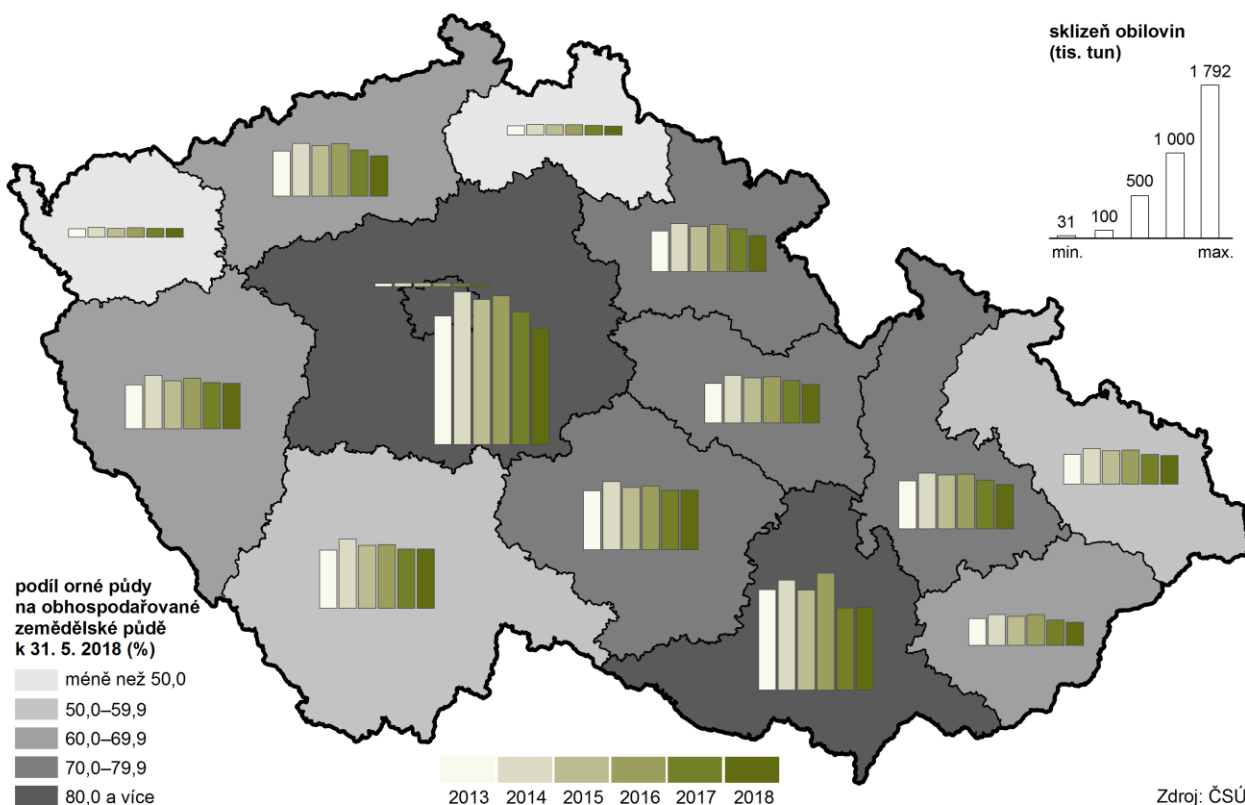

Osevní plochy luskovin výrazně poklesly, plochy řepky mají rostoucí trend

Osevní plocha celkem zaznamenala mírný meziroční úbytek o 0,7 %. Z dlouhodobého pohledu klesají osevní plochy obilovin, kde za posledních pět let došlo k poklesu o 3,0 %. V roce 2018 sice došlo k meziročnímu mírnému zvýšení osevní plochy obilovin o 0,9 % na 102,88 tis. ha, celkově však bylo snížení ovlivněno zejména snížením osevních ploch ječmene (o 3,3 %) a pšenice (o 0,4 %). Významný pokles zaznamenaly luskoviny na zrno, a to o 37,6 %, což představuje 2 300 osetých ha. Osevní plochy řepky se meziročně zvýšily o 7,0 %, což je nejvyšší hodnota od roku 2014 a růst osevních ploch kopíruje i celorepublikový trend. Dlouhodobý růst osevních ploch pícnin se zastavil v roce 2017, kdy došlo meziročně k poklesu o 6,4 % a tento pokles pokračoval i v roce 2018, kdy meziročně došlo k dalšímu poklesu o 1,7 % (na 47 525 ha osetých pícnin). Po proměnlivém vývoji se výměra půdy pro pěstování brambor dostala na hodnotu 1 156 ha, což ve srovnání s rokem 2017 představuje nárůst o 6,2 %. V Plzeňském kraji od roku 2016 osevní plochy stoupají, v průměru však na celostátní úrovni došlo k meziročnímu poklesu osevních ploch brambor o 2,3 %.

Sklizěň obilovin v krajích v letech 2013 až 2018

Meziročně výrazně klesla sklizeň brambor, naopak sklizeň řepky stoupla o 31,5 %

V roce 2018 bylo z celkové výměry sklizňové plochy 102,56 tis. ha v Plzeňském kraji sklizeno 530,32 tis. tun obilovin, což znamená pokles o 1,8 % navzdory mírně zvýšené osevní ploše. Produkce pšenice se v Plzeňském kraji mírně zvýšila o 0,4 %, nicméně na celorepublikové úrovni došlo k poklesu o 6,4 %. Ječmen zaznamenal výrazný pokles o 9,5 % a situace v kraji kopírovala celorepublikový trend. Naopak k výraznému navýšení produkce došlo u ovsa, a to o 14,8 %. Jde o nejvyšší hodnotu od roku 2013. U žita došlo k razantnímu nárůstu produkce jak na celostátní úrovni, tak i v Plzeňském kraji, kde meziročně narostla produkce o 1,6 %. Výrazný meziroční pokles sklizně o 31,4 % byl zaznamenán u luskovin a jde od roku 2015 o nejnižší produkci. K významnému poklesu produkce o 12,0 % došlo též u brambor. U řepky došlo ke zvýšení produkce o 31,5 % a zároveň se jedná o nejvyšší sklizeň od roku 2015.

Výnos obilovin byl nejnižší od roku 2014

Výnos obilovin klesl meziročně na 5,17 t/ha, tj. o 1,0 %, přičemž samotná tato hodnota je z dlouhodobého hlediska nejnižší od roku 2014. Vůči celorepublikovému průměru byl výnos v Plzeňském kraji o 0,04 t/ha nižší, tj. o 0,7 %. V mezikrajském srovnání výnosů obilovin dosáhl Plzeňský kraj na desáté místo. Nejnižší výnosy vykázal Jihomoravský a Liberecký kraj.

Výnosy pšenice v kraji mírně stouply

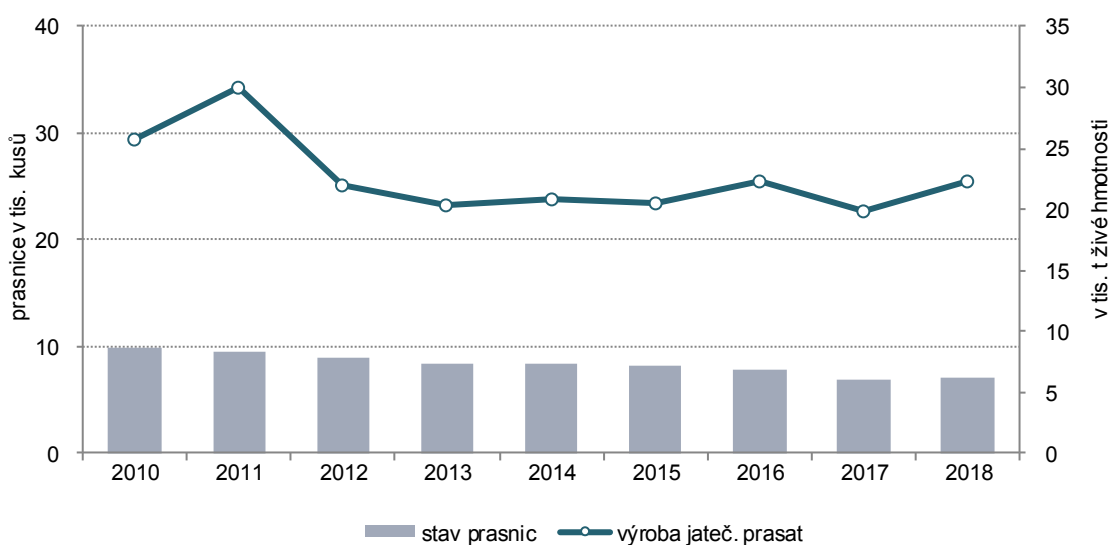
Mírný nárůst výnosů zaznamenala pšenice, které stoupla o 0,8 % na 5,53 t/ha. Plzeňský kraj však byl jedním ze čtyř krajů, kde výnos pšenice stoupl. Ostatní kraje ČR zaznamenaly pokles. Celorepublikový průměr výnosů pšenice meziročně poklesl o 5,0 % na 5,39 t/ha. Největší pokles výnosů pšenice se projevil v Královéhradeckém kraji, a to o 12,3 %. U ostatních obilovin došlo v Plzeňském kraji k poklesu výnosnosti. Výnosy ječmene klesly o 6,5 % na 4,93 t/ha, výnosy žita pak o 0,2 % na 4,82 t/ha. Výjimku tvoří oves, kde výnosy stouply o 13,3 % na 3,58 t/ha.

Řepka zaznamenala rekordní výnos, druhý nejvyšší od roku 1993

Brambory zaznamenaly pokles výnosů o 7,1 %, v absolutních číslech to znamená 26,01 t/ha oproti 31,38 t/ha v roce 2017. Pokles výnosů byl v Plzeňském kraji nejvyšší mezi kraji. Ke zvýšení výnosnosti došlo pouze v Jihomoravském kraji, a to o 5,1 % na 26,48 t/ha. Hektarový výnos brambor v Plzeňském kraji byl v roce 2018 vyšší než průměr na národní úrovni o 0,51 t/ha a v mezikrajském srovnání tak kraji patří 4. místo. U luskovin bylo dosaženo výnosu 2,36 t/ha, což činí navýšení o 9,9 %. Výnosnost řepky stoupla meziročně o neuvěřitelných 22,9 % na hodnotu 3,49 t/ha, což znamená druhou nejvyšší výnosnost ve sledované časové řadě od roku 1993. Nadprůměrné výnosy řepky byly sklizeny ve všech krajích ČR, nejvyšší meziroční nárůst o 23,3 % se projevil v Jihomoravském kraji a druhý nejvyšší právě v Plzeňském kraji.

Graf 3.9 Stav prasnic a produkce jatečných prasat v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

V chovu prasat nastal obrat ke zvýšení produkce

Dle **soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2018** se stavy skotu meziročně mírně zvýšily o 0,1 %, tj. na 164 983 ks. Na celorepublikové úrovni došlo k mírnému snížení o 0,4 % na celkově 1 415 770 ks. Počet krav zůstává přibližně na stejné úrovni jako v předchozím roce (nárůst o 1,0 %). U stavu prasat však došlo meziročně k navýšení výraznějším, a to o 10,9 % na počet 116 173 ks, což znamená navýšení o 11 416 ks. V chovu prasat v Plzeňském kraji tak došlo k obratu, když loňské stavy byly historicky nejnižší od roku 1986. Vývoj v chovu prasat kopíruje celorepublikový trend, když na celorepublikové úrovni došlo k navýšení počtu prasat o 4,5 % a i na této úrovni jde o druhou nejnižší hodnotu od sledovaného roku 1921, kdy byl uváděn počet prasat ve výši 1 562 738 ks. Pro zajímavost lze uvést, že nejvyšší počet prasat byl v České republice chován v roce 1981, a to 5 105 489 ks. Obdobná situace byla v Plzeňském kraji i na celorepublikové úrovni rovněž u prasnic, kdy stavy stouply v Plzeňském kraji o 1,8 % na celorepublikové úrovni o 1,2 %. V některých krajích však stavy prasnic stouply výrazněji, nejvíce ve Zlínském kraji o 22,3 %. Uvedená čísla ukazují, že tuzemští chovatelé situaci na trhu s vepřovým masem vyhodnotili jako příležitost, neboť spotřebu vepřového masa v ČR je nutné pokrývat z více než poloviny dovozem.

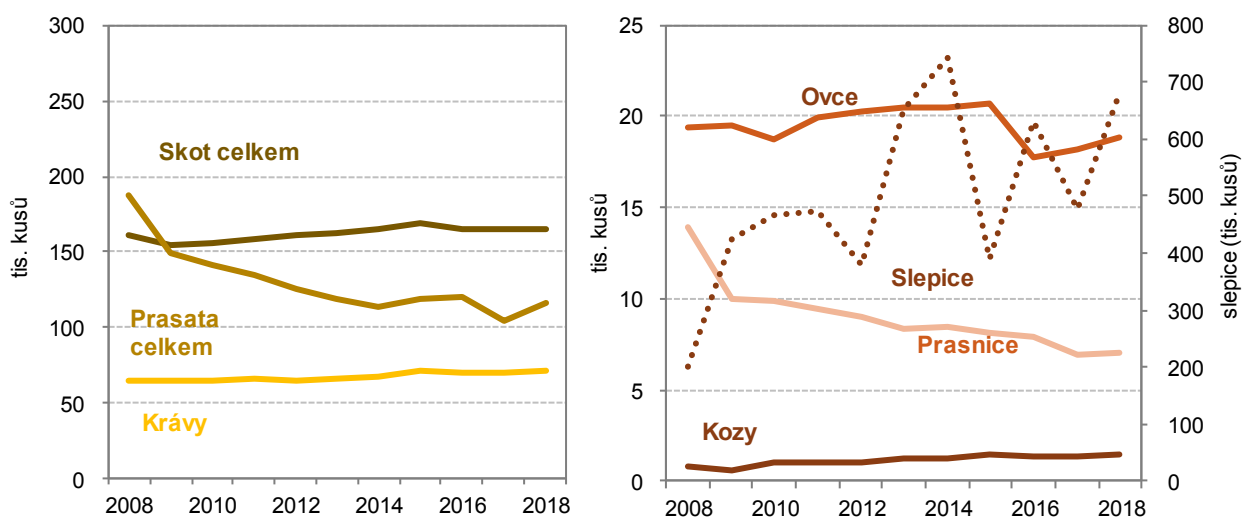

Stavy drůbeže meziročně stouply o 46,8 %

Počet kusů drůbeže v kraji meziročně výrazně stoupl o 46,8 %, což znamená navýšení o 770 092 kusů. Stavy drůbeže se tím dostaly na své maximum od roku 2015. Nárůst počtu kusů drůbeže kopíruje celostátní trend, kde došlo k nárůstu o 9,7 %. Nejvyšší nárůst počtu drůbeže o 94,4 % se projevil v Kraji Vysočina, druhý nejvyšší nárůst pak byl zaznamenán právě v Plzeňském kraji. Také slepic v kraji přibýlo (o 43,1 %) a jejich stav činil 680 885 ks; stejný trend se projevil na celorepublikové úrovni, kde byl zaznamenán nárůst počtu slepic o 16,9 %. Stavy ovcí se v kraji zvýšily o 4,0 % na 18 886 ks a stavy koz o 7,6 % na 1 479 ks. U koz jde o historicky nejvyšší stav od sledovaného roku 1996. Počet koní klesl o 1,0 % na 2 311 ks avšak v průměru za celou ČR počet koní mírně stoupl o 1,8 % na celkový počet 35 181 ks.

Graf 3.10 Stavy hospodářských zvířat v Plzeňském kraji (podle stavu ke dni soupisu)

Zdroj: ČSÚ

Intenzita chovu skotu se meziročně snížila

Intenzita chovu skotu²⁴ se v Plzeňském kraji meziročně snížila na 52,1 ks na 100 ha. Plzeňský kraj má třetí nejvyšší hodnotu v rámci ČR za Krajem Vysočina a Jihočeským krajem. Ukazatel **intenzity chovu prasat²⁵** se meziročně zvýšil, což souvisí s obdobným trendem v chovu prasat. V roce 2018 ukazatel dosáhl hodnoty 59,5 ks na 100 ha.

Produkce jatečné drůbeže je druhá nejvyšší od roku 2009

Celková **produkce masa** (bez drůbežího) se v roce 2018 snížila proti roku 2017 o 0,9 % na 17 236 tun jateční hmotnosti. Na výrobu masa v Plzeňském kraji mělo vliv přesunutí sídla většího zemědělského podniku do Středočeského kraje v roce 2017. V průměru došlo na celorepublikové úrovni ke zvýšení produkce masa o 1,4 %. U hovězího masa došlo k poklesu o 0,5 % a u vepřového masa o 1,3 %. V průměru došlo na celorepublikové úrovni k poklesu produkce hovězího masa o 5,7 % a vepřového zůstalo na přibližně stejné úrovni. Produkce jatečného skotu meziročně stoupla o 4,2 % na 19 372 t živé hmotnosti. Průměrně stoupla produkce jatečného skotu v živé hmotnosti na úrovni ČR o 5,0 % a zvýšení produkce zaznamenala většina krajů. Obdobná situace je i u produkce jatečných prasat, která stoupla o 12,1 % na 22 232 t živé hmotnosti prasat. Na úrovni ČR stoupla produkce jatečných prasat o 2,8 % t živé hmotnosti a nárůst byl zaznamenán u většiny krajů.

²⁴ Podíl stavu skotu na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy

²⁵ Podíl stavu prasat na 100 ha obhospodařované orné půdy

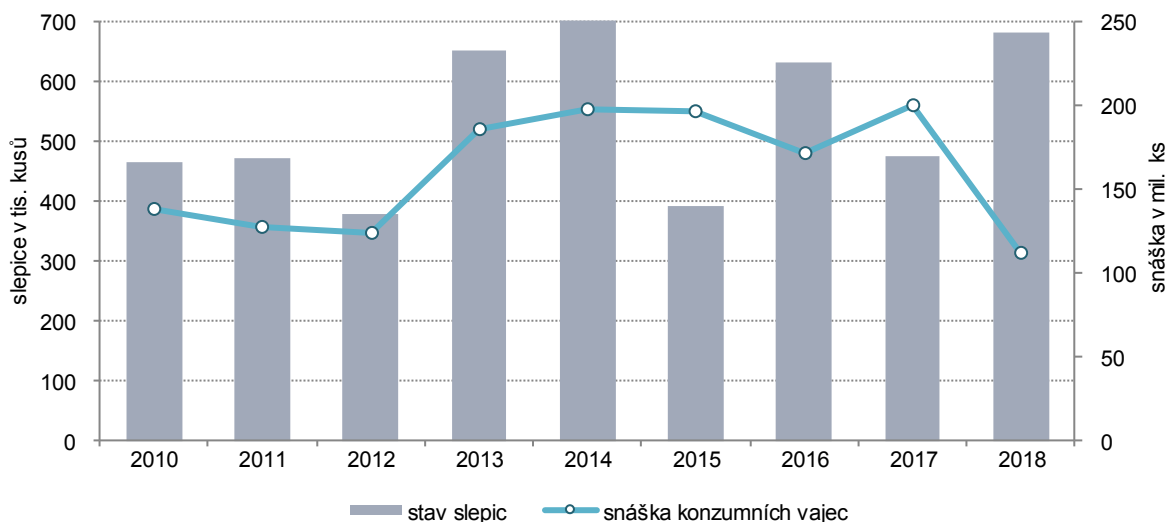
Produkce jatečné drůbeže se zvýšila o 20,1 % na 27 669 t živé hmotnosti, což je zdaleka největší nárůst v mezikrajském porovnání, naopak nejvíce poklesla o 33,5 % v Karlovarském kraji. Produkce na úrovni ČR stoupla pouze o 1,3 %.

Snáška vajec v Plzeňském kraji poklesla o 43,8 %

V roce 2017 dosáhla průměrná **snáška vajec** na jednu slepici z historického hlediska svého maxima, neboť jedna slepice snesla 326,5 vajec, což je z dlouhodobého pohledu rekordní počet. Plzeňský kraj byl na prvním místě v mezikrajském porovnání, což se bohužel v roce 2018 změnilo, neboť byl předehnán krajem Karlovarským, který vykázal 331,6 vejce na 1 slepici, oproti kraji Plzeňskému, kde v průměru slepice snesla 320,0 vajec. Celková snáška vajec se v kraji snížila o 43,8 % na 112 486 vajec (v roce 2017 to bylo 199 993 ks). Region je tak v celorepublikovém srovnání na pátém místě v absolutním počtu produkce vajec.

Graf 3.11 Stav slepic a produkce vajec v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

Zvyšování produkce mléka i průměrné dojivosti je dlouhodobý trend

V Plzeňském kraji se meziročně zvýšila **produkce mléka** o 2,8 % na 333 554 litrů. Jednalo se tak o čtvrtou nejvyšší produkci mléka v České republice. Nejvyšší produkce mléka je tradičně v kraji Vysočina, kde dosáhla produkce mléka výše 571 036 l. Průměrná dojivost krávy se v Plzeňském kraji zvýšila o 4,8 % na 8 522,3 l a jde o dlouhodobě rostoucí trend. Nejvyšší dojivost 9 062,3 l byla v roce 2018 dosažena v Moravskoslezském kraji.

Lesnictví

Plochy lesních pozemků dlouhodobě mírně rostou

V roce 2018 **lesní pozemky** v Plzeňském kraji zaujímaly rozlohu 308,7 tis. ha, tj. 40,4 % z celkové výměry půdy v kraji. Významný podíl na ploše lesních pozemků v kraji mají okresy Klatovy (Šumava), Tachov (Český les), Rokycany (Křivoklátská a Brdská vrchovina). Z dlouhodobého pohledu má výměra lesních ploch mírně rostoucí trend, poslední meziroční nárůst činil 0,1 %. Na celkové výměře lesů v ČR se Plzeňský kraj podílel 11,5 %. Zalesněno bylo 1 944 ha, tj. o 44 ha méně než v předchozím roce. Přirozenou obnovou prošlo 371 ha lesa, což je o 76 ha méně než v roce předešlém. Při zalesňování převažovaly jehličnaté dřeviny v rozsahu

1 368 ha, zbytek tvořily listnaté dřeviny. Dále byly v roce 2018 v Plzeňském kraji provedeny prořezávky (výchovný zásah u mladých porostů, např. odstranění přílišné hustoty porostů) na 3 783 ha a probírky (výchovný zásah u dospělých porostů) na 4 184 ha.

Škody způsobené suchem a hmyzem způsobují vyšší podíl nahodilé těžby dřeva

Těžba dřeva dosáhla v Plzeňském kraji výše celkem 1,77 mil. m³, z toho 97,0 % představovalo dřevo jehličnaté a zbytek dřevo listnaté. Plzeňský kraj se podílel na celkové těžbě dřeva v ČR 6,9 %, což představovalo osmou nejvyšší těžbu v mezikrajském porovnání. Těžba nahodilá se na celkové těžbě dřeva v Plzeňském kraji podílela 76,2 %, což činí objem 1 348 202 m³. Jedná se o jednu z forem těžby, která je prováděna za účelem zpracování stromů poškozených v důsledku škodlivých vlivů (vítr, námraza, škodlivý hmyz apod.). Z celkového objemu nahodilé těžby se jednalo o 64,0 % těžby hmyzové, zbytek těžby živelní. Během posledních let se negativně promítá na stavu lesů sucho a činnost škůdců a působení těchto faktorů škodí zejména smrkovým porostům. Z uvedených důvodu přibývá i nahodilé těžby.

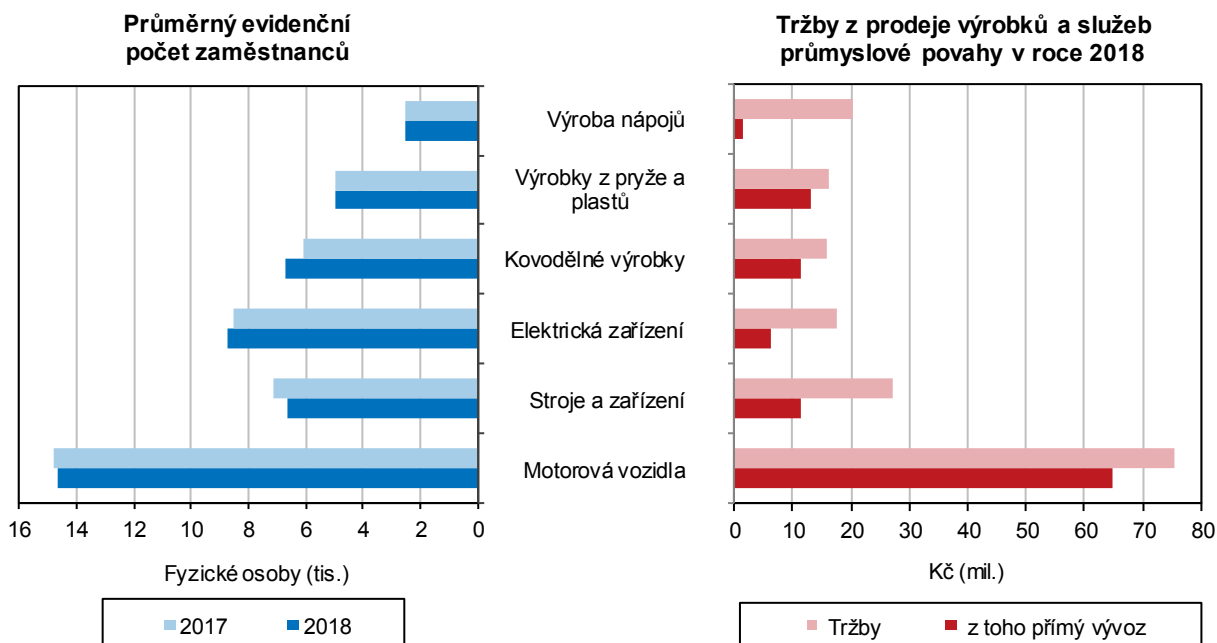
Průmysl

Průměrný evidenční počet zaměstnanců se nepatrně snížil

V Plzeňském kraji se v roce 2018 oproti roku 2017 zvýšil počet velkých **průmyslových podniků**²⁶ o 3 subjekty. **Průměrný evidenční počet zaměstnanců** (fyzické osoby) se v porovnání s rokem 2017 nepatrně snížil z 61 560 na 61 496 zaměstnanců. V rámci mezikrajského porovnání byl průměrný evidenční počet zaměstnanců šestý nejvyšší.

Graf 3.12 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující výroby zpracovatelského průmyslu v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

²⁶ Podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

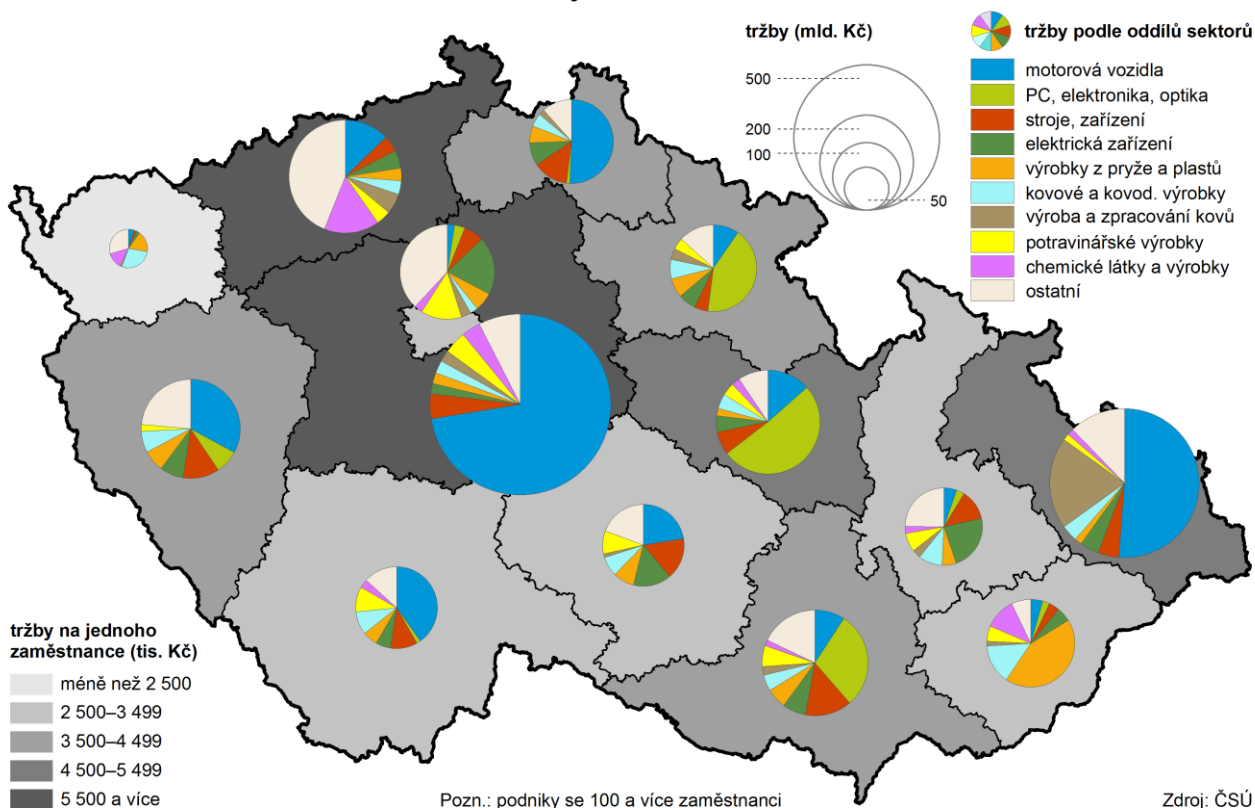
Plzeňský kraj dosahuje čtvrté nejvyšší průměrné měsíční hrubé mzdy v průmyslu

V roce 2018 dosáhla **průměrná hrubá měsíční mzda v průmyslu** v Plzeňském kraji 34 518 Kč a v porovnání s rokem 2017 vzrostla o 2 102 Kč. V mezikrajském srovnání se jednalo o čtvrtou nejvyšší měsíční hrubou mzdu, která byla o 31 Kč nižší než průměrná mzda v průmyslu v ČR (34 549 Kč). Výši průměrné měsíční hrubé mzdy v ČR významně ovlivňovaly dosažené mzdy ve Středočeském kraji (41 869 Kč) a v kraji Hl. město Praha (40 767 Kč).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy mají v posledních letech rostoucí trend

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy (bez DPH) dosáhly v roce 2018 v běžných cenách hodnoty 235 030 mil. Kč. Meziročně se zvýšily o 6,6 % a staly se druhými nejrychleji rostoucími tržbami po Jihomoravském kraji. **Podíl tržeb z přímého vývozu** na tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy činil v roce 2018 v Plzeňském kraji 63,9 %, meziročně se tento podíl zvýšil o 0,7 p. b. V mezikrajském porovnání se tento podíl umístil na osmém nejvyšším místě. Podíl tržeb z přímého vývozu v Plzeňském kraji překročil podíl tržeb v ČR o 2,3 p. b.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2018

Produktivita práce byla druhou nejrychleji rostoucí produktivitou

Produktivita práce²⁷ se meziročně zvýšila o 6,7 % na absolutní částku 3 822 tis. Kč a byla po Jihomoravském kraji druhou nejrychleji rostoucí produktivitou. Na růstu produktivity práce se především podílely rostoucí tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy a nepatrné snížení zaměstnanců. V mezikrajském srovnání dosáhla produktivita práce v Plzeňském kraji šesté nejvyšší hodnoty a v porovnání s produktivitou dosaženou v ČR byla nižší o 597 Kč. Na vyšší produktivitě práce v ČR (4 419 tis. Kč) se významně podílely Středočeský (7 132 tis. Kč), Pardubický (5 265 tis. Kč) a Moravskoslezský kraj (5 158 tis. Kč).

²⁷ Podíl tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy na zaměstnance (běžné ceny)

Tržby z prodeje výrobků a služeb ve zpracovatelském průmyslu představují 98,0 % z tržeb celkem

Objem tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy ve **zpracovatelském průmyslu** dosáhl v roce 2018 výše 230 326 mil. Kč. Tržby se ve zpracovatelském průmyslu podílely na celkových tržbách v průmyslu 98,0 %. Meziročně vzrostly tržby ve zpracovatelském průmyslu o 7,0 %. Na výši těchto tržeb se především podílela odvětví výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (32,7 %), výroby strojů a zařízení j. n. (11,8 %), výroby nápojů (8,9 %) a výroby elektrických zařízení (7,7 %). Meziročně se nejvíce zvýšily tržby v odvětví výroby ostatních dopravních prostředků o 23,2 % a v odvětví výroby kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení o 19,7 %. Podle vyloučení individuálních údajů dosahovaly v Plzeňském kraji ve zpracovatelském průmyslu nejvyšší produktivity práce odvětví výroby nápojů (7 971 tis. Kč) a výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (5 145 tis. Kč).

Nejnižší podíl tržeb představovalo odvětví výroby nápojů

Podíl tržeb z přímého vývozu na celkových tržbách činil v roce 2018 v oblasti zpracovatelského průmyslu 64,6 %. Po vyloučení individuálních údajů byl dosažen nejvyšší podíl tržeb z přímého vývozu v odvětvích ostatního zpracovatelského průmyslu (89,7 %) a výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (86,2 %). Naopak nejnižší podíl představovalo odvětví výroby nápojů (7,9 %).

Mzdy ve zpracovatelském průmyslu vzrostly

Mzdy ve zpracovatelském průmyslu vzrostly v porovnání s rokem 2017 o 6,6 %. Nejvyšší meziroční nárůst mezd byl zaznamenán v odvětví výroby potravinářských výrobků o 15,6 % a ve zpracování výroby dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku o 14,6 %. Mzdy v těchto odvětvích patřily v roce 2017 k nižším mzdám, zejména v odvětví výroby potravinářských výrobků, kde v předchozím roce činila průměrná hrubá měsíční mzda 26 234 Kč.

Energetika

Na výrobě elektřiny se v Plzeňském kraji nejvíce podílely parní elektrárny

Energetika patří k průmyslovým odvětvím, která se zabývají získáváním, přeměnou a distribucí všech forem energie. V Plzeňském kraji bylo v roce 2018 vyrobeno 1 335,3 GWh elektřiny brutto²⁸. Meziročně vzrostla výroba elektřiny brutto o 2,1 %. Výroba elektřiny brutto se v Plzeňském kraji zvýšila ve většině typů elektráren kromě vodních včetně přečerpávacích a větrných. Meziroční pokles činil ve vodních elektrárnách včetně přečerpávacích 5,9 GWh a ve větrných elektrárnách 0,2 GWh. **Výroba elektřiny** brutto v Plzeňském kraji se podílí 1,5 % na celkové výrobě elektřiny brutto v ČR a v mezikrajském srovnání se Plzeňský kraj řadí na páté nejnižší místo. Nejvyšší podíl (27,4 %) z republikové výroby elektřiny brutto byl dosažen v Ústeckém kraji. Ve výrobě elektřiny brutto patřily parní elektrárny v Plzeňském regionu k největším výrobcům elektrické energie, jejich podíl tvořil 58,9 % z celkově vyrobené elektřiny brutto v kraji. Další v pořadí podle výše vyrobené elektrické energie brutto se umístily elektrárny plynové a spalovací (18,7 %) a fotovoltaické (17,2 %). V roce 2018 činil instalovaný výkon elektrizační soustavy v regionu 554,8 MW a jeho podíl na ČR představoval 2,5 %. Nejvyšší instalovaný výkon měly elektrárny parní (255,2 MW) a fotovoltaické (210,3 MW).

Nejvyšší spotřebu elektřiny netto v regionu má průmysl

V roce 2018 bylo v Plzeňském kraji spotřebováno 3 080,5 GWh elektřiny netto²⁹. Meziroční spotřeba elektřiny byla nižší o 0,9 %. Podíl regionu na celkové **spotřebě elektřiny netto** v ČR činil 5,2 %. Jednalo se o pátý nejnižší podíl v rámci krajů.

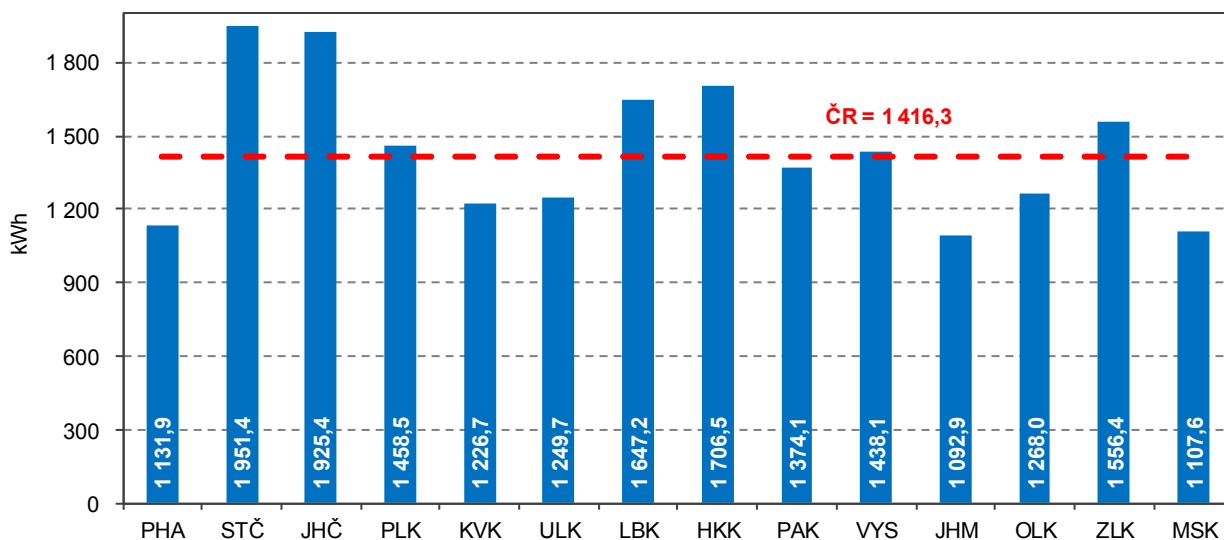
²⁸ Celková výroba elektřiny na svorkách generátorů

²⁹ Celková spotřeba elektřiny brutto (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

Z hlediska odvětvové struktury se podílely nejvíce na spotřebě elektřiny netto průmysl (37,3 %), domácnosti (27,6 %) a obchod, služby, školství a zdravotnictví (25,8 %). Meziročně se podíl spotřeby elektřiny v odvětvích průmyslu a domácnostech na celkové spotřebě elektřiny prakticky nezměnil. Podíl v odvětví obchodu, služeb, školství a zdravotnictví se nepatrně zvýšil, a to o 0,2 p. b. Spotřeba elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele v Plzeňském kraji dosáhla 1 458,5 kWh, v porovnání s předchozím rokem klesla o 1,2 %. Ve spotřebě elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele se umístil Plzeňský kraj na šestém nejvyšším místě. V rámci všech krajů dosáhl v tomto ukazateli nejvyšší spotřeby kraj Středočeský (1 951,4 kWh) a naopak nejnižší kraj Jihomoravský (1 092,9 kWh). V porovnání s celorepublikovým průměrem spotřeby elektřiny netto v domácnostech na 1 obyvatele (1 416,3 kWh) byla krajská spotřeba elektřiny netto o 42,2 kWh vyšší.

Graf 3.13 Spotřeba elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele podle krajů v roce 2018

Pramen: ERÚ

Na spotřebě zemního plynu se podíleli nejvíce velkooběratelé, v pořadí druhý byly domácnosti

V roce 2018 se spotřebovalo v Plzeňském kraji 363,9 mil. m³ zemního plynu, meziročně se spotřeba snížila o 7,3 %. **Spotřeba zemního plynu**³⁰ v kraji představovala 4,5 % z celkové spotřeby v ČR. Spotřeba zemního plynu v GWh činila v Plzeňském regionu 3 883,7 GWh a v porovnání s rokem 2017 klesla o 306,8 GWh. Na spotřebě zemního plynu se nejvíce podíleli velkooběratelé (40,8 %), v pořadí druhý byly domácnosti (30,0 %).

Na celkové spotřebě zemního plynu v ČR se nejvíce podílely kraje Ústecký a Jihomoravský

Nejvyšší podíl spotřeby zemního plynu z celkové spotřeby v ČR byl zaznamenán v krajích Ústeckém (13,9 %) a Jihomoravském (13,2 %). Plzeňský kraj se podílel na celkové spotřebě zemního plynu v ČR 4,5 % a v mezikrajském porovnání se umístil na šestém nejnižším místě. Nejvyšší spotřebu na 1 zákazníka 53,1 MWh vykazoval Ústecký kraj. V Plzeňském kraji dosáhla spotřeba na 1 zákazníka 24,3 MWh (druhá nejnižší spotřeba v rámci krajů).

³⁰ Spotřeba zemního plynu představuje objem zemního plynu dodaného konečným zákazníkům, který nezahrnuje vlastní spotřebu, ztráty, změnu akumulace na distribučních soustavách a vlastní spotřebu výrobců plynu při jeho těžbě

Region obsadil 4. nejnížší místo ve spotřebě zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele

Spotřeba zemního plynu v domácnostech na 1 odběratele byla nejvyšší v krajích Středočeském (1 126,6 m³) a Jihomoravském (1 079,0 m³). V Plzeňském kraji činila tato spotřeba 739,4 m³ a v rámci krajů se umístil na čtvrtém nejnížším místě.

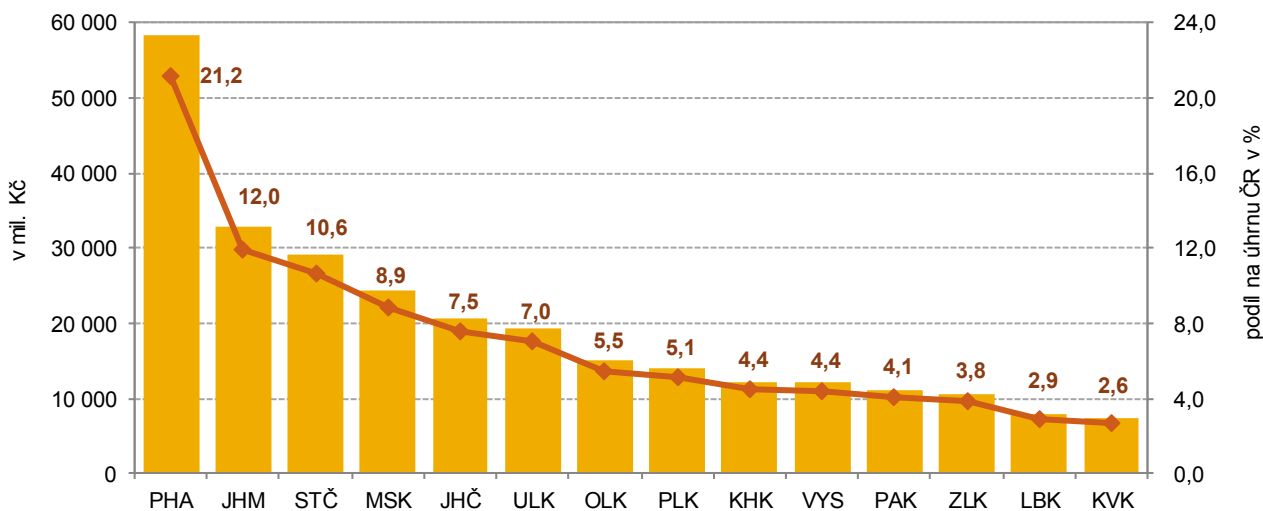
Stavebnictví, stavební povolení

Objem základní stavební výroby podle sídla podniku meziročně stoupl

Počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců se sídlem v kraji se v regionu dlouhodobě snižuje (z 31 v roce 2011 na 23 v roce 2018). Meziročně se zvýšil průměrný evidenční počet zaměstnanců ve stavebnictví z 2 834 na 2 855 zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda v tomto odvětví meziročně stoupla o 2 901 Kč na 37 902 Kč. Objem základní stavební výroby podle sídla podniku (zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců) se meziročně zvýšil o 8,1 % na 5 871 mil. Kč (v běžných cenách). Na republikové úrovni ZSV stoupla o 14,7 %. Produktivita práce vyjádřená jako podíl ZSV na 1 zaměstnance dosáhla výše 2 056 tis. Kč, což je v meziročním porovnání o 7,3 % více. Z hlediska struktury ZSV se objem snížil u pozemního stavitelství o 1,4 % a u inženýrského stavitelství došlo naopak ke zvýšení o 10,7 %.

Graf 3.14 Stavební práce „S“ podle místa stavby podle krajů v roce 2018
(za podniky s 20 a více zaměstnanci)

Zdroj: ČSÚ

Objem stavebních prací „S“ podle místa stavby se meziročně zvýšil

Objem stavebních prací „S“ v tuzemsku podle místa stavby (subjekty s 20 a více zaměstnanci) se podle předběžných výsledků meziročně zvýšil o 10,9 % na 13 958 mil. Kč. Na celorepublikové úrovni objem stavebních prací „S“ v roce 2018 meziročně stoupl o 12,6 % a dosáhl 274 680 mil. Kč. Největší objem byl tradičně realizován v kraji Hl. město Praha, který se na republikovém objemu podílí 21,2 %. Podíl za Plzeňský kraj dosáhl 5,1 %. Celorepublikový kontext vývoje stavebnictví vyjadřuje nárůst indexu stavebních prací ve stálých cenách, který mezi roky 2017 a 2018 činil 8,1 % (údaj sezónně očištěný). Při porovnání celorepublikové stavební produkce ve stálých cenách došlo v roce 2018 v porovnání s rokem 2015 k nárůstu o 4,9 % (údaj sezónně očištěný). Míru intenzity stavební výroby na daném území udává ukazatel stavební práce „S“ podle místa stavby na 1 obyvatele. V Plzeňském

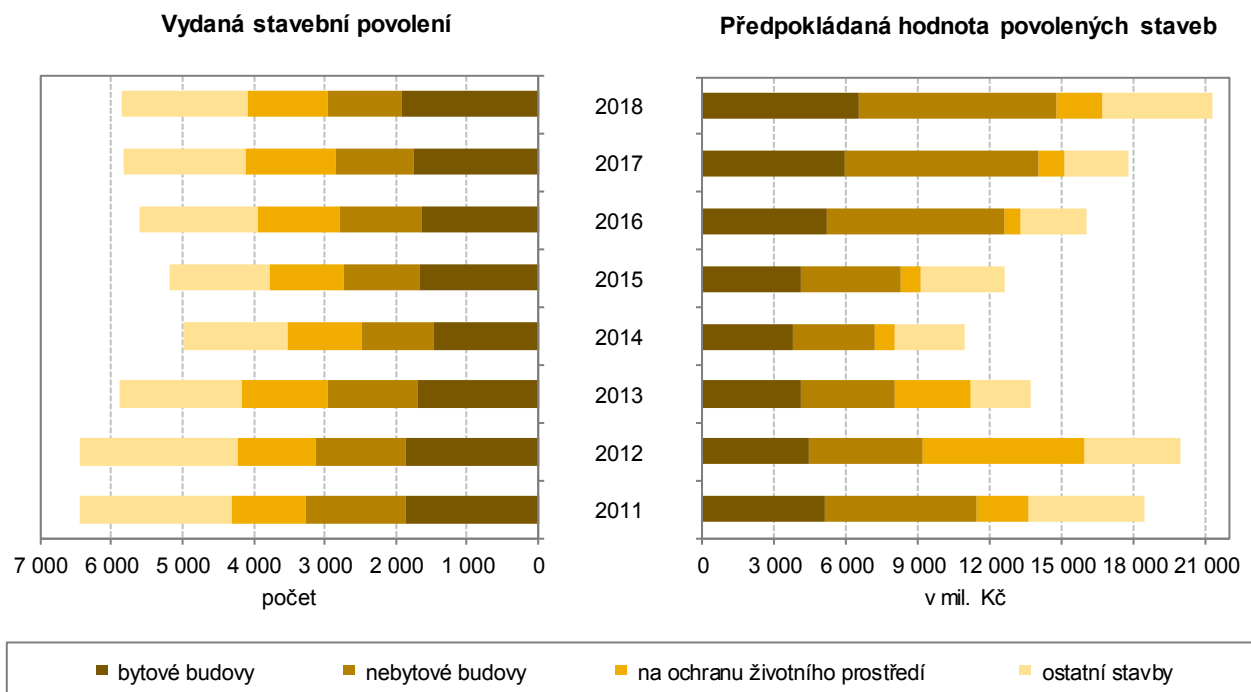
kraji dosáhl tento ukazatel v roce 2018 hodnoty 24,0 tis. Kč, je nejvyšší za uplynulých 8 let a blíží se roku 2009, kdy bylo dosaženo hodnoty 25,1 tis. Kč. Nejvyšší hodnoty ve sledované časové řadě bylo dosaženo v roce 2004 a to 37,5 tis. Kč. Na celorepublikové úrovni činí tato hodnota 25,8 tis. Kč.

Počet stavebních povolení v okrese Plzeň-město meziročně poklesl

V Plzeňském kraji bylo v průběhu roku 2018 vydáno 5 868 stavebních povolení. Z **celkového počtu vydaných stavebních povolení** v ČR tvořil počet povolení v kraji 7,3 %. Z meziročního srovnání je patrný nárůst počtu vydaných stavebních povolení o 0,5 %. Nejvyšší počet stavebních povolení byl vydán v okrese Plzeň-sever, a to 1 710, naproti tomu nejnižší počet (569) v okrese Klatovy. Počet stavebních povolení v okrese Plzeň-sever je téměř dvakrát vyšší než v okrese Plzeň-město a 2,5 krát vyšší než v co do počtu obyvatel srovnatelném okrese Domažlice. Rozdíl je dán nejvíce počtem vydaných stavebních povolení na ochranu životního prostředí, když v okrese Plzeň-sever bylo pro tyto účely vydáno 386 povolení, v okrese Plzeň-město 94 povolení a v okrese Domažlice 68 povolení. Celkový počet stavebních povolení klesl v okrese Plzeň-město o 8,2 % a jde o nejhlubší pokles mezi okresy v kraji. Naopak ke zvýšení počtu vydaných stavebních povolení (meziročně o 11,7 %) došlo v okrese Domažlice. Z vydaných stavebních povolení bylo 32,7 % určeno na stavby bytových budov a 17,9 % na stavby nebytových budov. Stavební povolení pro nové bytové a nebytové budovy se na celkovém počtu povolení podílejí téměř jednou třetinou. Významnou část z celkového počtu tvoří i počet vydaných stavebních povolení na ochranu životního prostředí, kterých bylo vydáno 1 109, tedy 18,9 % všech vydaných povolení.

Graf 3.15 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

Orientační hodnota povolených staveb meziročně stoupla

Významným ukazatelem budoucí hodnoty výstavby je také **orientační hodnota povolených staveb**, která v Plzeňském kraji činila celkem 21 279 mil. Kč, což znamená meziroční nárůst o 19,5 %. Na celorepublikové úrovni přitom došlo

k poklesu tohoto ukazatele o 2,7 %. Z celkového objemu celorepublikové orientační hodnoty vydaných stavebních povolení činila hodnota v Plzeňském kraji 7,3 %. Orientační hodnota staveb na 1 stavební povolení stoupla meziročně v Plzeňském kraji o 18,9 % a na celorepublikové úrovni o 0,7 %, již čtvrtý rok hodnota tohoto ukazatele stoupá. Průměrná orientační hodnota povolovaných staveb v Plzeňském kraji činí 3 626 tis. Kč. Z hlediska mezikrajského srovnání orientační hodnoty staveb na 1 stavební povolení dosahuje nejvyšší hodnoty Hl. město Praha s hodnotou 7 502 tis. Kč, čímž převyšuje průměr ČR o 106,3 %. Z hlediska struktury celkové orientační hodnoty povolovaných staveb tvořila největší podíl hodnota stavebních povolení na budovy, a to 69,7 %, stavby na ochranu životního prostředí 8,8 % a ostatní stavby 21,4 %. Z celkové orientační hodnoty budov tvořily budovy bytové 44,1 % a nebytové budovy 55,9 %. Nová výstavba představovala 63,2 % a změny dokončených staveb 36,8 % celkové hodnoty stavebních povolení na budovy. U budov bytových činil podíl nové výstavby 82,8 % a u budov nebytových 47,6 % z orientační hodnoty. Orientační hodnota staveb environmentálního charakteru v kraji se proti roku 2017 zvýšila o 73,6 %. Nejvyšší nárůst orientační hodnoty nové bytové výstavby o 26,1 % byl zaznamenán v Ústeckém kraji, na druhé místo s nárůstem 20,8 % se zařadil Královéhradecký kraj a Plzeňský kraj se umístil s nárůstem 9,6 % na místě šestém. Ne v každém kraji hodnota stavebních povolení rostla, Hl. město Praha vykázalo nejhlubší meziroční propad ze všech regionů, a to o 24,4 %, následuje jej Olomoucký kraj s poklesem 14,6 %.

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu orientační hodnoty povolovaných staveb došlo v okrese Domažlice

K nejvyššímu nárůstu orientační hodnoty povolovaných staveb z pohledu okresního členění došlo o 108,4 % v okrese Domažlice, následované okrese Tachov s nárůstem o 32,0 %, a to zejména u stavebních povolení na výstavbu budov nebytových a na ochranu životního prostředí. U stavebních povolení na ochranu životního prostředí v meziročním srovnání nejvíce o 542,9 % vzrostla orientační hodnota staveb v okrese Domažlice, v okrese Tachov o 526,2 % a dále v okrese Plzeň-město o 40,9 %. Ve všech okresech Plzeňského kraje došlo k nárůstu v orientačních hodnotách staveb v této kategorii stavebních povolení. Obdobně i hodnota ukazatele **orientační hodnota povolených staveb na 1 stavební povolení** meziročně stoupla ve všech okresech Plzeňského kraje. Nejvíce vzrostla v okresech Domažlice (o 86,5 %) a Tachov (o 26,9 %), v okrese Rokycany hodnota stoupla o 25,4 %. Nejvyšší hodnota 7 316 tis. Kč na jedno stavební povolení byla dosažena v okrese Plzeň-město a tato hodnota roste čtvrtým rokem. Druhá nejvyšší 6 105 tis. Kč v okrese Tachov, a naopak druhá nejnižší 1 951 tis. Kč v okrese Plzeň-sever a nejnižší hodnota 1 684 tis. Kč v okrese Rokycany.

Orientační hodnota povolovaných staveb na ochranu životního prostředí meziročně stoupla

S ohledem na častější výkyvy počasí, zejména na rizika povodní, mají významnou úlohu v dnešní době **stavby na ochranu životního prostředí**. Celkově bylo vydáno v kraji 1 109 stavebních povolení na stavby ochrany životního prostředí v celkové orientační hodnotě 1 878 mil. Kč, přičemž průměrná hodnota stavby na 1 stavební povolení dosáhla v Plzeňském kraji 1,69 mil. Kč. V mezikrajském srovnání činí podíl celkové předpokládané hodnoty povolených staveb na ochranu životního prostředí v Plzeňském kraji čtvrtou nejvyšší hodnotu, což znamená 8,2 % z celkové orientační hodnoty stavebních povolení za Českou republiku celkem. Oproti předchozímu roku 2017 stoupla předpokládaná hodnota stavebních povolení na ochranu životního prostředí o 73,6 %.

Bytová výstavba

V Plzeňském kraji meziročně poklesl počet zahájených bytů

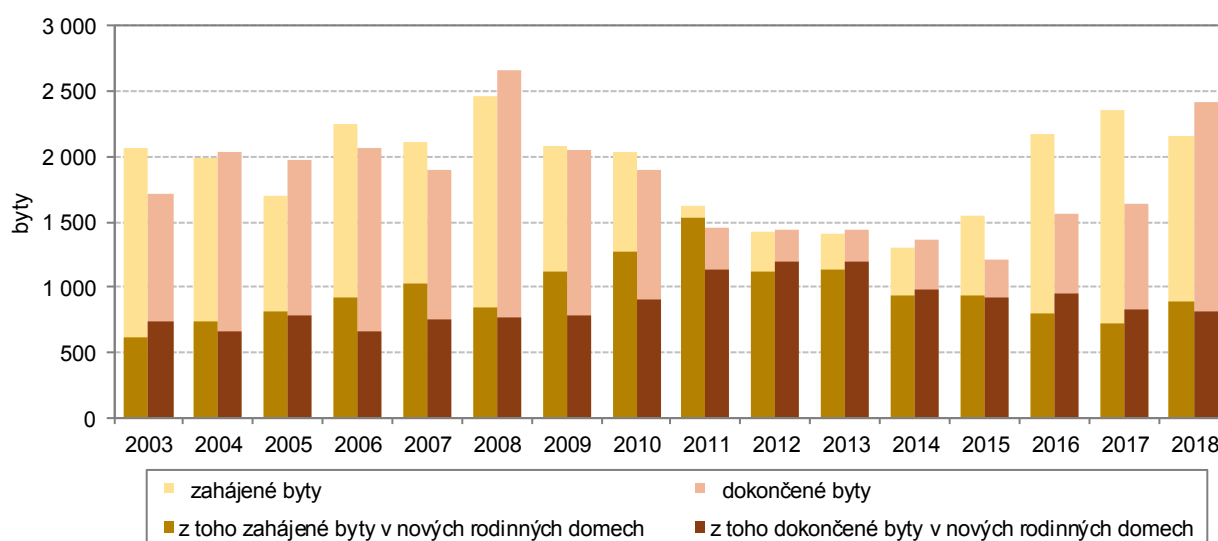
V roce 2018 byla v Plzeňském kraji **zahájena výstavba 2 163 bytů**, což představuje ve srovnání s předcházejícím rokem pokles o 8,2 %, když meziročně na celorepublikové úrovni stoupla zahájená výstavba bytů o 5,1 %. V počtu zahájených bytů v ČR vede Středočeský kraj s 6 284 byty následovaný Jihomoravským krajem s 4 406 byty. Výstavba nejnižšího počtu bytů byla zahájena v krajích Karlovarském a Libereckém. Z hlediska struktury nově zahájené výstavby bytů v Plzeňském kraji se jich 1 414 začalo stavět v rodinných domech a 408 v bytových domech. Zbytek výstavby bytů připadá na nástavby, vestavby či přístavby v rodinných a bytových domech, kde bylo zahájeno celkem 189 bytů a na výstavbu bytů v nebytových domech či specializovaných domovech, kde bylo zahájeno celkem 152 bytů. Trend vyššího počtu zahájené výstavby bytů v rodinných domech než v bytových domech odpovídá i celorepublikovému trendu, kdy je zahajována výstavba nových bytů v 57,9 % případů v rodinných domech. Tento trend je v Plzeňském kraji od roku 2014 znatelně rostoucí. Celkový pokles počtu zahájených bytů v kraji bude mít pravděpodobně dopad v následujících letech na počet dokončených bytů. Důvodem poklesu počtu zahájených bytů může být mimo jiné i citlivost bytové výstavby na úrokových mírách u hypoték. Další vývoj bytové výstavby bude pravděpodobně záležet na ekonomickém cyklu, hospodářství, a na měnové politice ČNB.

Okres Plzeň-sever předčil v počtu zahájených bytů okres Plzeň-město

V rámci kraje vzrostla **zahájená bytová výstavba** meziročně nejvíce v okrese Plzeň-sever, kde byla celkem zahájena výstavba 619 bytů, což představuje nárůst o 81,5 %. Následuje okres Klatovy s nárůstem o 59,1 %, celkem zde byla zahájena výstavba 202 bytů, a v okrese Rokycany byla zahájena výstavba 176 bytů, tj. nárůst o 53,0 %. K nehlubšímu poklesu o 53,0 % došlo v okrese Plzeň-město, kde byla zahájena výstavba 531 bytů. Okres Plzeň-sever předčil v roce 2018 okres Plzeň-město nejen v celkovém počtu zahájených bytů, ale i v počtu zahájených bytů v rodinných domech, kdy v tomto okrese došlo k zahájení 414 bytů (navýšení o 48,9 %) a v okrese Plzeň-město k zahájení 263 bytů (pokles o 12,0 %).

Graf 3.16 Zahájená a dokončená bytová výstavba v Plzeňském kraji

Zdroj: ČSÚ

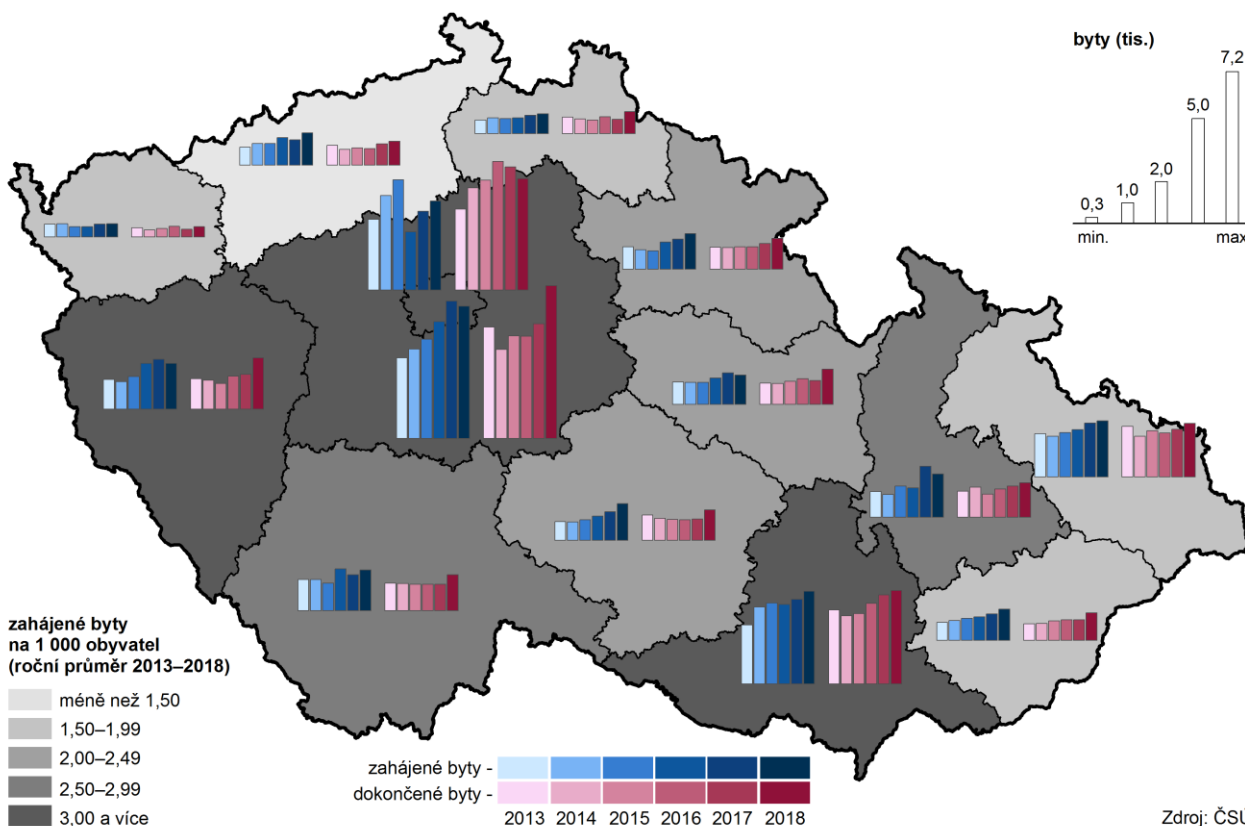
V roce 2018 bylo dokončeno nejvíce bytů od roku 2009

V Plzeňském kraji bylo v roce 2018 **dokončeno** celkem 2 426 bytů, tj. o 47,3 % více než v předchozím roce. Stavělo se více bytů v rodinných domech, kde bylo dokončeno 1 206 bytů, oproti počtu 934 bytů v bytových domech. Celkově došlo na úrovni Plzeňského kraje k meziročnímu nárůstu počtu dokončených bytů v rodinných domech o 26,7 % a v bytových domech o 81,7 %. Úpravami dokončených domů a dalšími novými úpravami (nástavby, přístavby, vestavby) vzniklo celkem 88 bytů. Nové byty vznikají též úpravou nebytových budov, kde bylo postaveno celkem 198 bytů. Na celorepublikové úrovni došlo v roce 2018 k meziročnímu nárůstu dokončených bytů o 18,5 %, což odpovídá 33 850 bytů. Nejvíce bytů bylo v mezikrajském srovnání dokončeno ve Středočeském kraji (7 244 bytů), v Hl. městě Praze (5 290 bytů) a v kraji Jihomoravském (4 447 bytů). Naopak nejméně bytů bylo v roce 2017 dokončeno v Karlovarském (488 bytů), Libereckém (1 044 bytů) a Ústeckém kraji (1 137 bytů). Plzeňský kraj se počtem dokončených bytů umístil v mezikrajském srovnání na pátém nejvyšším místě. Počet dokončených bytů v regionu představuje 7,2 % z republikového počtu celkem.

Nejvyšší nárůst dokončených bytů byl v okrese Klatovy

Nejvyšší meziroční nárůst počtu **dokončených bytů** o 98,9 % byl v okrese Klatovy, což v absolutním čísle znamená 177 dokončených bytových jednotek. Druhý nejvyšší nárůst o 62,4 % byl zaznamenán v okrese Plzeň-město, což představuje 1 080 dokončených bytů. Třetí nejvyšší nárůst o 53,1 % byl zaznamenán v okrese Tachov (245 bytů). Nárůst dokončených bytů byl zaznamenán i v ostatních okresech Plzeňského kraje. Nejméně bytů (113 bytů) bylo dokončeno v okrese Rokycany, a pak v okrese Plzeň-jih (208 bytů).

Bytová výstavba v krajích ČR v letech 2013 až 2018

Intenzita bytové výstavby
v kraji výrazně vzrostla

Intenzita bytové výstavby udává počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel, což lépe vystihuje aktivity v bytové výstavbě s ohledem na počet obyvatel daného regionu. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2008, kdy na 1 000 obyvatel bylo dokončeno téměř 5 bytů. Od tohoto období již hodnota ukazatele klesá až do roku 2015 (2,10 dokončených bytů na 1 000 obyvatel) v důsledku absolutního poklesu počtu dokončených bytů. Zlom nastal v roce 2016, kdy poprvé od roku 2008 tento ukazatel meziročně stoupl na hodnotu 2,70. V roce 2017 ukazatel pokračuje v nárůstu na hodnotu 2,84 a v roce 2018 se intenzita bytové výstavby opět přiblížila s hodnotou 4,16 roku 2008. Na celorepublikové úrovni činila v roce 2018 hodnota tohoto ukazatele 3,19, takže v Plzeňském kraji byla v rámci republiky nadprůměrná aktivita při výstavbě bytů. Nejnižší hodnoty byly dosaženy v krajích Ústeckém (1,38) a Karlovarském (1,65). Nejvyšší hodnotu vykazuje Středočeský kraj (5,32) a Plzeňský kraj dosahuje v mezikrajském srovnání tohoto ukazatele v roce 2018 druhé příčky. V dalším roce však zřejmě dojde k promítnutí poklesu počtu zahájených bytů v roce 2018 v Plzeňském kraji do statistiky dokončených bytů.

Ceny nemovitostí

Ceny nemovitostí v kraji
stále rostou

Bytová výstavba má oproti jiným odvětvím průmyslu svá specifika. Jde především o omezenou možnost stavební (developerské) firmy prodat bytovou nemovitost mimo regionální trhy s nemovitostmi. Situace na regionálním trhu s bytovými nemovitostmi je závislá na sociální a ekonomické prosperitě regionu, kupní síle domácností, demografickém vývoji regionu. Vyšší poptávka ovlivňuje tempo růstu **cen bytových nemovitostí**, které rostou od roku 2014. Ekonomický růst pokračující i v roce 2018 přináší i data o vzrůstajících cenách bytových nemovitostí, byť toto tvrzení neplatí pro nejmenší sídla Plzeňského kraje.

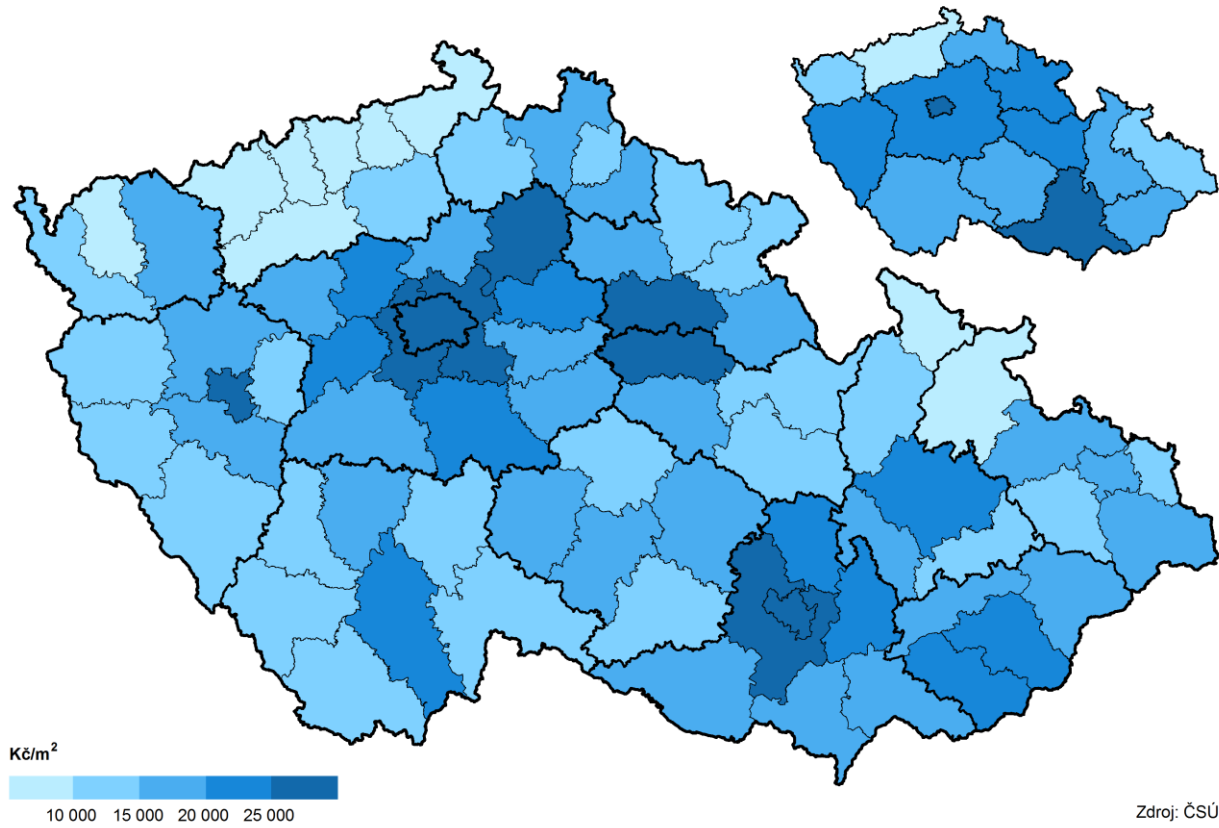
Ceny nemovitostí v celé ČR
rostou mnohem rychleji
než v EU 28

Ze statistiky cen bytů za roky 2016 a 2017 vyplývá, že cena 1 m² bytu v Plzeňském kraji byla v sídlech nad 50 tis. obyvatel téměř třikrát vyšší (29 284 Kč), než v sídlech do 1 999 obyvatel (10 183 Kč). V sídlech do 1 999 obyvatel též cena bytů mezi roky 2016 a 2017 poklesla o 4,9 %, kdežto v sídlech nad 50 tis. obyvatel cena stoupla o 6,5 %. Na celorepublikové úrovni stouply v roce 2018 ceny starších i nových nemovitostí meziročně v průměru o 8,6 %³¹ (v roce 2017 o 11,7 %). Ceny nových bytů v ČR podle předběžných výsledků meziročně stouply o 11,8 %. V EU 28 se ceny bytů, rodinných domů a stavebních pozemků vyvíjejí obdobně, ale mírnějším tempem, kdy meziroční změna průměrných cen u starších i nových bytů činí v roce 2017 v průměru 4,7 %. Vzhledem k ekonomické situaci v Plzeňském regionu, jeho blízkosti a vcelku vyhovující dopravní infrastruktuře mezi krajskou metropolí a hlavním městem Prahou, lze zde očekávat zvýšenou poptávku po bytech. V důsledku toho však poroste i jejich cena.

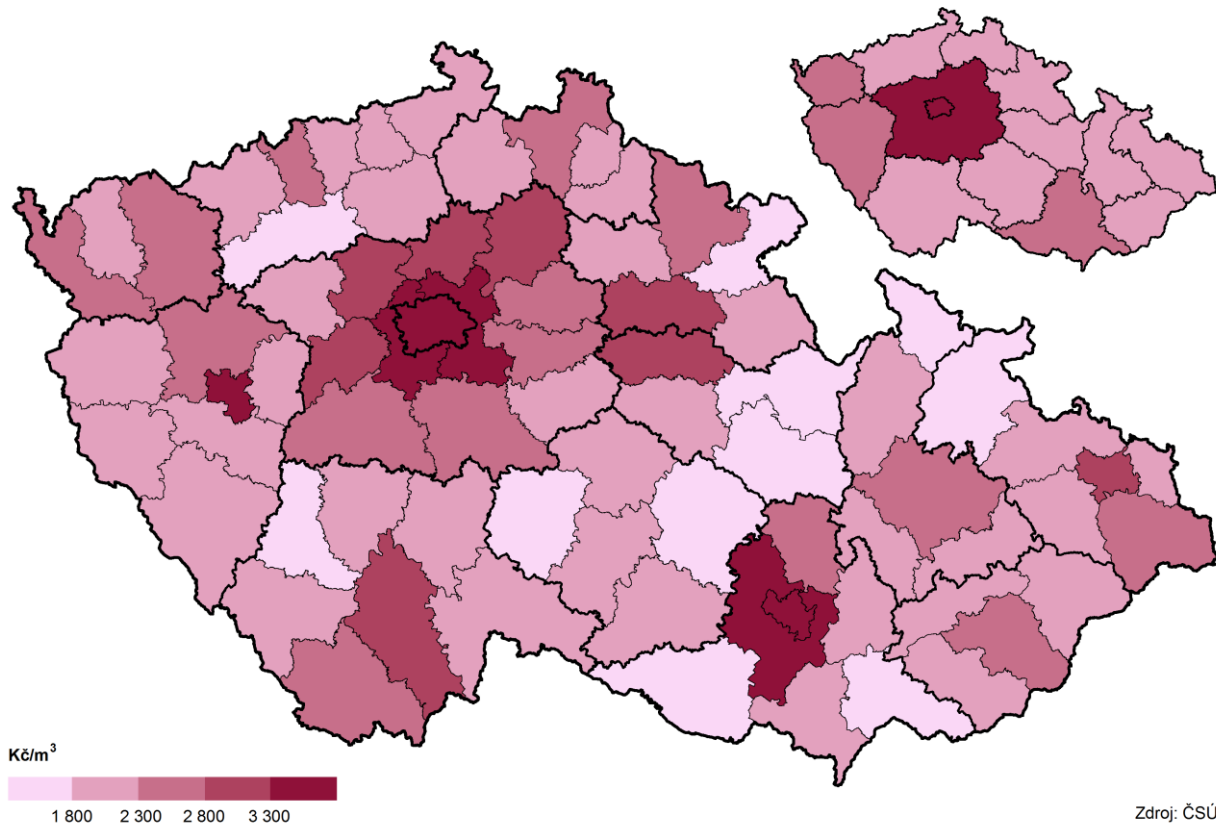
³¹ Předběžný údaj, zdroj Eurostat, údaj ze dne 24. 7. 2019

Průměrné kupní ceny bytů podle okresů a krajů v letech 2015–2017

Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů v letech 2015–2017

Doprava

Nejvyšší hustotu dopravní sítě mají okresy Plzeň-město, Plzeň-jih a Rokycany

Silniční síť (k 1. 1. 2019) tvoří v Plzeňském kraji 5 120,4 km komunikací, což je o 6,7 km méně než předcházející rok. Celkem od roku 2015 ubylo 10,6 km komunikací. Převážná část dopravních komunikací je tvořena silnicemi III. třídy (60,6 %) a silnicemi II. třídy (29,2 %). Silnice I. třídy tvoří 8,1 % a dálnice 2,1 % z celkové délky komunikací. Dálnice D5 měří 109,2 km a prochází na území Plzeňského kraje pěti okresy (Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov). Nejdelší část dálnice probíhá okresem Tachov (44,7 km). Meziročně nedošlo k přírůstku žádného typu komunikace na území Plzeňského kraje. Největším počtem km dálnic se může pochlubit Středočeský kraj (351,3 km) následovaný Jihomoravským krajem (160,3 km). Dálniční síť ČR tvoří celkem 1 251,7 km dálnic a meziročně v roce 2018 přibylo 12 km dálnic.

Dopravních prostředků na silnicích stále přibývá

Podle údajů z centrálního registru **vozidel** bylo v roce 2018 evidováno v Plzeňském kraji 344 128 osobních aut (vč. dodávkových). Ve srovnání s předchozím obdobím se počet osobních aut zvýšil o 13 444 aut, tj. o 4,1 %. Počet vybraných druhů silničních vozidel vzrostl v porovnání s předchozím rokem ve všech kategoriích: nákladní auta o 2,9 % na 38 751, autobusy o 1,5 % na 1 123 a motocykly o 2,9 % na 71 359. Tato čísla znamenají, že na jednoho obyvatele Plzeňského kraje připadá 0,6 osobního auta a motocykl v průměru vlastní každý 8. obyvatel Plzeňského kraje. Na úrovni ČR pak připadá na jednoho obyvatele v průměru 0,5 osobního auta a motocykl vlastní v průměru každý 9. obyvatel. Plzeňský kraj je tedy mírně nadprůměrně motorizovaný.

Cestovní ruch³²

Počet hromadných ubytovacích zařízení se v Plzeňském kraji zvýšil o 2,3 %

K využití služeb cestovního ruchu bylo v regionu k dispozici v roce 2018 celkem **535 hromadných ubytovacích zařízení** (dále jen HUZ) s 28 703 lůžky. Téměř polovina HUZ (47,1 %) v regionu se vyskytuje v okrese Klatovy (významná šumavská rekreační centra). Okres Plzeň-město se na celkovém počtu HUZ v regionu podílel 13,1 % a mezi okresy se umístil na druhém místě. V okresech Domažlice a Tachov tvořila HUZ přibližně desetinu z krajského počtu (lesnaté rekreační části Českého lesa). Meziročně se počet HUZ v kraji zvýšil o 28, (tj. o 2,3 %). Lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se meziročně zvýšila o 1 200 lůžek, tj. o 4,4 %. K hodnocení efektivity HUZ slouží ukazatele využití pokojů a čistého využití lůžek (tj. počet pokojů a lůžek, která jsou hostům k dispozici). V Plzeňském kraji dosáhl ukazatel využití pokojů 39,1 % (sedmá nejvyšší krajská hodnota v ČR) a ukazatel čistého využití lůžek 41,1 % (sedmá nejvyšší hodnota v rámci krajů ČR).

Počet hostů v Plzeňském kraji představuje 4,0 % klientely ČR

Plzeňský region v roce 2018 navštívilo 839 900 hostů, což představovalo ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku zvýšení o 88,3 tis. hostů, (tj. o 11,8 %). **Počet hostů** v kraji v roce 2018 představoval 4,0 % z celkového počtu návštěvníků ČR, v mezikrajském porovnání se Plzeňský kraj zařadil na šesté nejnižší místo. Oproti roku 2017 nebyl zaznamenán pokles počtu hostů v žádném kraji ČR s výjimkou Pardubického kraje. Ve srovnání s rokem 2017 vzrostl nejvíce počet návštěvníků v krajích Plzeňském (o 11,8 %), Jihočeském (o 10,6 %), a Moravskoslezském (o 9,9 %). Nejnižší nárůst zaznamenal kraj HI. město Praha (o 3,1 %) a v Pardubickém kraji se počet hostů snížil o 0,1 %. V přepočtu hostů na

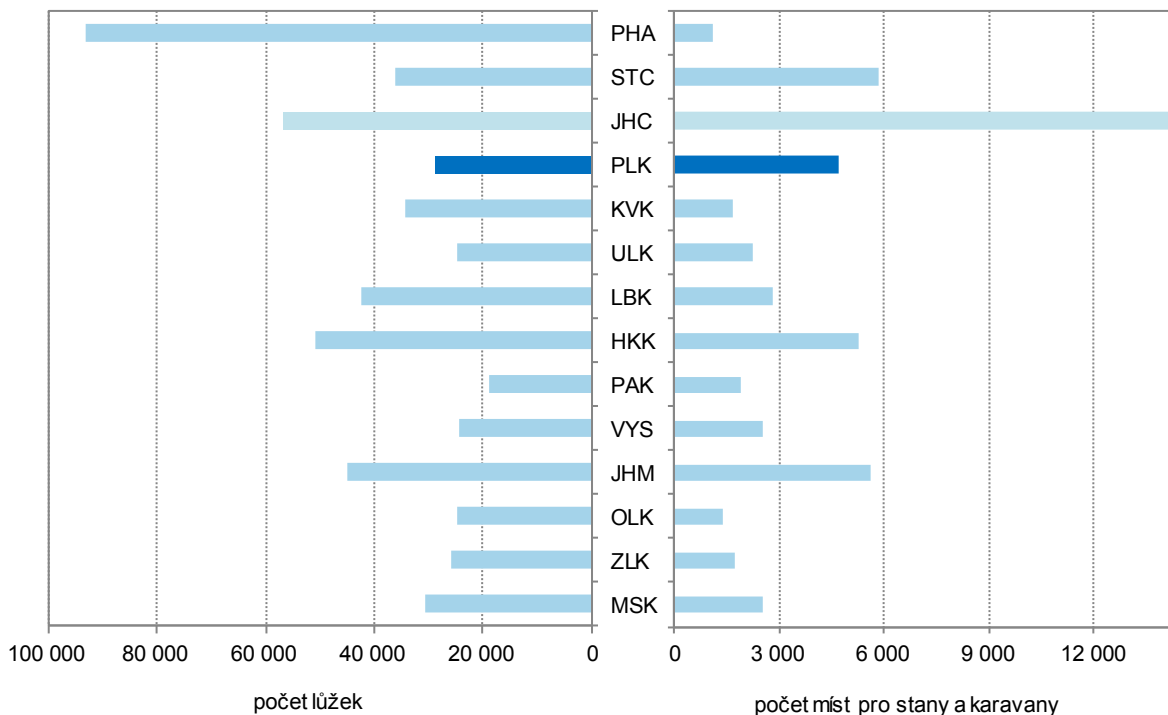
³² Na základě výsledků projektu MMR „Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu“ došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

1 000 obyvatel středního stavu zaujímal první místo kraj Hl. město Praha (6 065,6), Plzeňský kraj s hodnotou 1 441,6 sedmé nejvyšší místo mezi kraji ČR a na posledním čtrnáctém místě se umístil Ústecký kraj, kde na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 770,4 hostů.

Graf 3.17 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Doba průměrného počtu přenocování se v Plzeňském kraji nepatrně zkrátila

Počet přenocování hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v meziročním srovnání vzrostl o 9,9 %. Průměrný počet přenocování klesl z 2,46 dne v roce 2017 na 2,42 dne v roce 2018. Snižující se doba průměrného počtu přenocování ukazuje na krátkodobý charakter těchto cest. V porovnání s rokem 2017 se pokles počtu přenocování v rámci ČR neprojevil u žádného kraje s výjimkou Pardubického. Nejvyšší přírůstky zaznamenaly kraje Plzeňský (10,0 %), Středočeský (9,0 %) a Jihočeský (8,3 %). Nejnižší přírůstek v mezikrajském srovnání byl dosažen v kraji Hl. město Praha (1,1 %). V jediném Pardubickém kraji klesl počet přenocování o 0,1 %. Meziročně se průměrná doba pobytu snížila z 3,46 dne v roce 2017 na 3,42 dne v roce 2018. Plzeňský kraj se řadí v porovnání s ostatními regiony na čtvrté nejnižší místo. V průměru nejdelší dobu pobytu strávili hosté v krajích Karlovarském a Královéhradeckém, průměrná doba pobytu činila v Karlovarském kraji 5,7 dne a v Královéhradeckém 4,2 dne. Nejkratší dobu průměrného pobytu byla zjištěna v Jihomoravském kraji 3,0 dne.

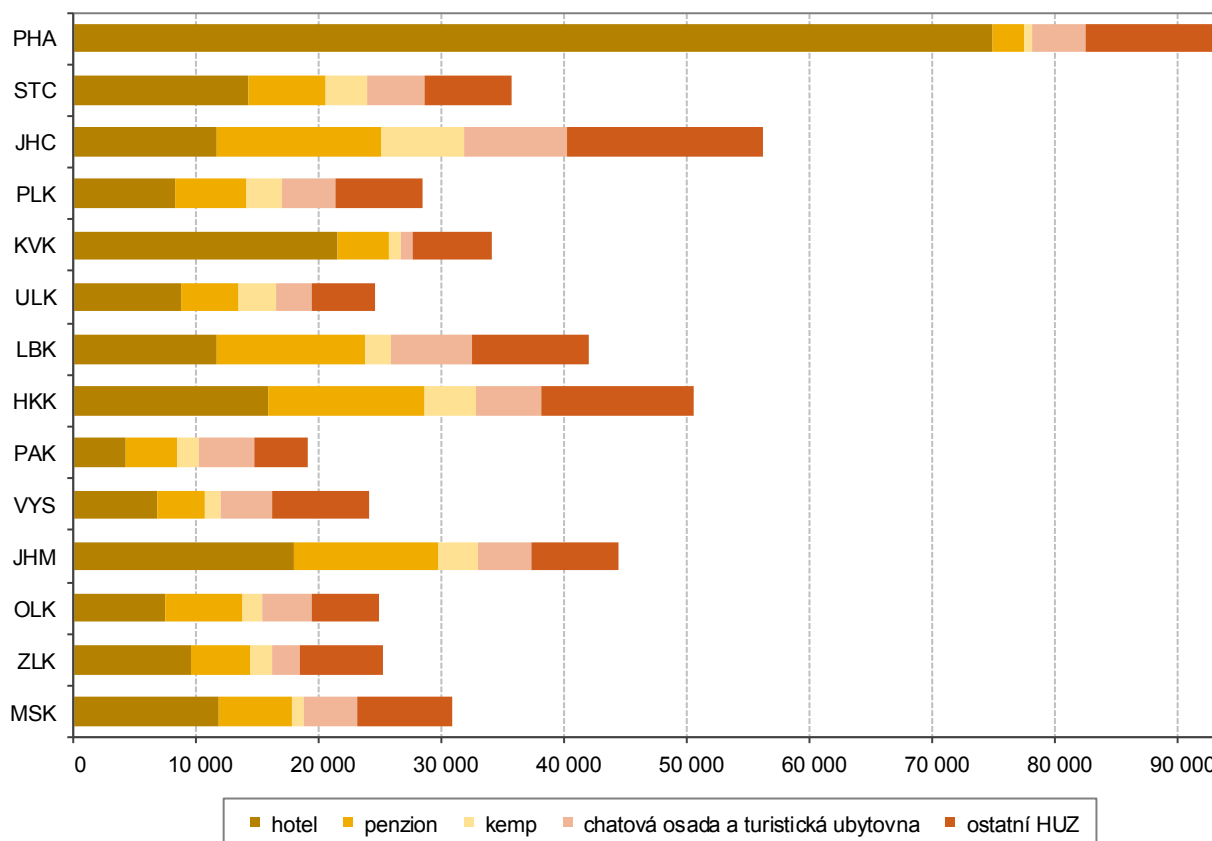
Největší zastoupení mezi zahraniční klientelou mají turisté z Německa

Z detailního pohledu na **strukturu hostů** je zřejmé, že tuzemští návštěvníci (rezidenti) tvořili převážnou část hostů, a to 63,5 % z celkového počtu hostů. Mezi zahraniční klientelou mají největší zastoupení tradičně turisté z Německa (140,4 tis. osob). Další početnou cílovou skupinou jsou návštěvníci z Číny (19,8 tis.) a ze Slovenska (15,4 tis.). Z celkového počtu německých turistů v České republice navštívilo Plzeňský kraj 6,9 %. Oproti roku 2017 se v kraji výrazně zvýšil počet turistů z Německa (o 22,3 tis.), z ostatních asijských zemí (o 3,5 tis), z Itálie (o 1,9 tis.)

z Polska (o 1,8 tis.), z Nizozemska (o 1,7 tis.) a z Číny (o 1,4 tis.). Naopak nejvyšší meziroční snížení bylo zaznamenáno u počtu hostů z Jižní Koreje (o 0,8 tis.).

Graf 3.18 Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů a kategorie ubytovacích zařízení v roce 2018

Zdroj: ČSÚ

Město Plzeň představuje významné centrum kongresové turistiky

Jednou ze zajímavých a stále se rozvíjejících součástí cestovního ruchu je **kongresová turistika**. Do ČR v roce 2018 přijelo 1 370,2 tis. účastníků konferencí/kongresů. Ve stejném období bylo v Plzeňském kraji realizováno 464 konferencí/kongresů s 56,8 tis. účastníky (tj. 4,2 % z úhrnu v ČR). Počet konferencí v Plzeňském kraji se meziročně snížil o 24,9 % a počet účastníků klesl o 20,9 %. Významným centrem kongresové turistiky je především město Plzeň a okolí se svojí polohou, dopravní dostupností a zejména potenciálem vhodných konferenčních prostor (hotely, univerzitní prostory apod.). Se svým bohatým kulturním a společenským životem může Plzeň nabídnout v rámci doprovodných programů doplnění pořádaných akcí kulturními, společenskými i sportovními aktivitami. Z časové řady uskutečněných kongresů a konferencí je patrný proměnlivý charakter realizace těchto odborných akcí, a to nejen v samotném kraji, ale i v ČR.

Plzeňský kraj zahrnuje turistické regiony Plzeňsko, Český les a Šumavu

Významným fenoménem v oblasti cestovního ruchu jsou **turistické regiony a oblasti**. Plzeňský kraj zahrnuje turistickou oblast Plzeňsko, Český les a část území turistického regionu Šumava, kde další část tvoří území Jihočeského kraje. V roce 2018 navštívilo turistický region Plzeňsko a Český les 570,9 tis. hostů, z toho 272,7 tis. zahraničních návštěvníků, tj. 47,8 %. Oproti roku 2017 výrazně vzrostl počet hostů celkem, a to o 13,0 %. Meziročně se zvýšila návštěvnost domácích hostů o 6,9 % a zahraničních hostů o 20,6 %. V roce 2018 navštívilo Šumavu 710,0 tis.

hostů celkem. Meziročně se zvýšil počet hostů celkem v turistickém regionu Šumava o 6,2 %, domácích hostů o 5,3 % a zahraničních hostů o 11,1 %.

Cestovní ruch má v Plzeňském kraji dlouhodobou tradici

Cestovní ruch v Plzeňském kraji má dlouhodobou tradici. Pro svoji atraktivitu je region vyhledávanou destinací nejen pro turisty a návštěvníky toužící po poznání, ale i pro turisty-sportovce. Rozvoj cestovního ruchu je determinován přírodními podmínkami kraje, úrovní životního prostředí a v neposlední řadě i množstvím kulturních a historických památek. Důležitým atributem rozvoje cestovního ruchu je i významná strategická poloha Plzeňského kraje spojující východ se západem.

Hosté a doba pobytu v hromadných ubytovacích zařízeních podle krajů v 1. až 4. čtvrtletí 2018

